

Օրերի շեժ

Մոլեգնող համավարակը եւ մեր խորհրդարանը

Վարակվածության եւ մահացածության օրցուսը աճող թվերով ստիպում են ինձնես մեզ երբեմն հարց տալ. նախորդ իշխանությունները կարո՞ղ էին ավելի ազդու եւ արդյունավետ թափարել կորոնավիրուսի համաճարակի դեմ: Պատասխանը իմ կարծիքով միանշանակ է: Առողջապահական մեր համակարգը երկու-երեք տարի առաջ ավելի լավ էր, քան հիմա, իսկ համաճարակագիտությունը ավելի հարգված մասնագիտություն էր, քան ներկայիս, ընդհակառակը՝ այն նման էր Ֆերացու փողոցի վրա, ինչպես ասում են՝ Նոյի ժամանակներից մնացած այն լված ու մեկուսացված շենքեր, որի վրա գրված էր՝ «Ժամսախոս եւ համաճարակագիտության կենտրոն», որտեղ բացի սոփիստիկացած ծերունի թափակից ոչ ոք ներսուտուրս չէր անում:

Նմանապես, այն ժամանակ ավելի կարգադատ եւ սեփական առողջությանը ավելի հետամուտ չէր մեր ազգաբնակչությունը, քան հիմա: Եվ այն ժամանակ էլ, ինչպես հիմա, ոչ մի վարչապետի կամ նախարարի խնդրանքը, հրահանգն ու սղառնալիքը չէր կարող որեւէ հարց լուծել՝ առանց ոստիկանական խիստ հսկողության եւ ծանր դատաբանության:

Ասեմք՝ ոչ մի երկիր, նույնիսկ գերհզորները, նախադասարանական չէին Covid-19-ի համավարակի դեմ, սակայն տարբեր երկրների հաջողվեց շատ արագ կազմակերպել դիմադրությունը եւ, ամենակարեւորը, թափարի դեկավարումը հանձնել գործից հասկացող մասնագետներին:

Սակայն նախկինում կար մի առավելություն, ավելի շուտ՝ ժողովրդավարական մի գործուն, որը 2018-ի հեղաշրջումից ու խորհրդարանական ընտրություններից հետո դժբախտաբար անգործ է դարձել. դա ակտիվ, եւ կասե՛ք՝ արդյունավետ ընդդիմությունն էր Ազգային ժողովում, որը, համեմատելով, այսպես կամ այնպես, հանդուրժվում էր նախկինների կողմից: Եվ այդ ընդդիմության ամենագործուն առաջնորդը Պատգամավոր Նիկոլ Փաշինյանն էր... Եվ իսկական թարադուր է, որ այժմ նույն անձնավորությունը, արդեն վարչապետի դասում, վերածվել է ինձնաժամանակ սիմվոլի: Մի քանակ՝ Նիկոլը Նիկոլի դեմ: Չիմա նա չի հանդուրժում, հասկալիս խորհրդարանում, որտեղ մենադատություն, առավել եւս՝ որտեղ այլակարծություն, որտեղ ընդդիմություն: Չենվելով խորհրդարանում իր 88 ժառանգավորների կուռ փաղանգին, ինչպես նաեւ կառավարության ներսում եւ դրսում առարկություն չընդունող իր դիրքին՝ նա միաժամանակ սահմանել է եւ դարձեց, եւ առողջապահության նախարարի, եւ համաճարակագետի, եւ խոսնակի, եւ շատ ու շատ ուրիշների ղարկանությունները, «Ամեն բան գիտեմ» կարգախոսով: Անստելով այն ձեռնարկությունը, որ ռազմի դասում գեներալներն են որոշում ամեն ինչ, իսկ համավարակի դեմ թափարում՝ մասնագետ բժիշկները:

Երեկ եւ սիմվոլիկ եղա աչքի անցկացնել մեր Ազգային ժողովի վերջին երեք ամսերի ընթացքում ցուցանված եւ անցկացրած օրինազանքի թեմատիկ ցուցակը: Առաջին բանը, որը նկատեցի այն էր, որ ցուցանված ներկայացված օրինազանքի շուրջ 80 տոկոսը առաջարկվել է կառավարության կողմից, ինչը վկայում է խորհրդարանական ղարկանավորական նախաձեռնողականության ցածր մակարդակի մասին, մասնավորապես որ մնացած 20 տոկոսի գրեթե կեսը ներկայացվել է այսպես կոչված ներխորհրդարանական ընդդիմության կողմից, որոնցից շատերը մերժվել են:

Բայց իմ ներկա հոդվածի համար ինձ առավել հետաքրքիրը ցուցանված եւ ընդունված կամ չընդունված նախազգծերի թեմաներն էին, որոնք, շատ չնչին բացառությամբ, բնավ չէին վերաբերում համավարակի դեմ թափարին: Ճիշտ է, եղել են մի քանի լուսններ, առողջապահության նախարարի հետ մի քանի հարցուպատասխանի սեանսներ, որոնք, ինչպես անգլիացիներն են ասում՝ դեպքումներ են եղել «թփի շուրջը» (around the bush): Մինչդեռ, անհրաժեշտության դեպքում, գլխավոր թեման դեմ է լինել հենց համավարակի դեմ թափարը, ազգաբնակչության ղարկանությունը:

Ընդադասությունս վերաբերում է հենց խորհրդարանական մեծամասնությանը, այն ղարկներին եւ աղջիկներին, որոնց տարիքն ու անփորձությունն անգամ ենթադրում է, անգամ ներսում է հախուռն, խիզախ դրսևորումները: Իսկ նրանք վավերացնողի դերն են վերցրել: Մինչդեռ ղարկանցվում է սահմանել ղարկասխանավորություն եւ չհանդուրժել կոմսոմոլական ենթարկվածությունը: Չամավարակը հարթահարող երկրների մեծ մասում հենց խորհրդարաններն են, երբեմն զույգ ղարկներով, աչալուրջ հսկում գործադիր իշխանությունների կիրակած մեթոդներին ու միջոցներին. նրանք ղարկասխանասու են իրենց ընտրող ժողովրդի առաջ, եւ ո՛չ թե գործադիր իշխանությունների:

Ո՛չ, ոչ ոքի չեն մղում ընթացության: Բայց ուզում են, որ մեր ղարկանավորները իսկական խորհրդարանի վերածեն Ազգային ժողովը: Զ՛ք՝ որ մեր երկիրը 2015 թ. Սահմանադրությամբ իբր դարձել է խորհրդարանական հանրապետություն:

Թուրքական աշխարհակալական մարնազները...

«Ազգային երդում. շեռնարկվում են 12 կղզիների, Կրեմլի, Լիբիայի, Մոսկվայի, Զերբուխի, Ղրիմի, Արեւմտյան Թուրքիայի հարցերը միջազգային սոսաններում բարձրագույնի մայր»

ՀԱԿՈՒ ՉԱԶԵՐՅԱԼ

Թուրքագետ

«Թուրքական աշխարհի համեմատության եւ փոխօգնության» միությունը կազմավորվել էր դեռեւս 1992 թվին, թուրքալեզու ժողովուրդներին միավորելու գլխավոր առաջադրանքով, իհարկե Թուրքիայի հովանու ներքո: Սակայն մինչեւ օրս աչքի չէր ընկնում առանձնակի գործունեությունը: Դա նշանակում է, որ միությունն առ այսօր նախկինում էր գաղտնի գործել, խուսափելով հրապարակային գործունեությունից: Ըստ երեսույթին հասունացած չէին համարվում դրա անհրաժեշտ նախադրյալները կամ միջազգային իրադրության առանձնահատկությունները թույլ չէին տալիս դրան: Ինչպե՛ս: Նախքան հարցին ղարկանցնել փորձեմք ներկայացնել միության մայիսի 14-ին թուրքական «habe-rnida.com» կայքէջում հրապարակած հոդվածը:

«Ազգային երդում. ձեռնարկվում են 12 կղզիների, Կրեմլի, Լիբիայի, Մոսկվայի, Զերբուխի, Ղրիմի, Արեւմտյան Թուրքիայի հարցերը միջազգային սոսաններում բարձրագույնի մայր»

խորագիրը կրող անստորագիր հոդվածում հիմնական շեշտը դրվում է Էգեյան ծովի հունական կղզիների եւ Կրեմլի վրա: Ընդ որում, նշելով հանդերձ, որ օսմանյան նավաստը Կրեմլ կղզին գրավել է 1669-ի սեպտեմբերին եւ նրա 1909-ին անցումը Չուրանասանին՝ արտիմի է համարվում, այն ղարկանաբանությանը, թե 1913-ի Լոդոնի ղարկ-

Բարվի առաջարկը՝ համանախազգահող 3 երկրներից մեկը Գերմանիան թող դառնա

ԱՆԱՅԻՏ ՀՈՎՍԵԹՅԱԼ

Վերնախա

«Ազգի» նախորդ՝ մայիսի 29-ի համարում «ԳԴԴ ԱԳՆ շատ բան է հասկացնում, բայց Արցախն է հաստատում, որ դե ֆակտո կա» հրապարակման մեջ իրազեկել էինք, որ Գերմանիայի արտոնախարարությունը, անսալով արդեջանական կողմի անդուլ բողոքներին, դեմ է արտահայտվել իր երկրի տարածումը ԼՂ միջազգային սուբյեկտ լինելը ներկայացնող ցանկացած առերեսութանության: Արդեջանական կողմը ցնծում է, որ Բեռլինում կասեցվել է Արցախի ներկայացուցչության եւ նրա ղեկավար Չարություն Գրիգորյանի գործունեությունը: Բայց՝ անարդար կլինի, եթե չարձանագրենք, որ ԳԴԴ երբեւէ չի ձանաչել ԼՂ-ն կամ Արցախը, իսկ Բեռլինում «ԼՂ կամ Արցախի ներկայացուցչություն» անվամբ ցուցանակ չի եղել որեւէ գրասենյակի դռան վրա: Ուրիշ բան, որ դե ֆակտո գոյություն ունեցող երկրի՝ Արցախի «ղարտարանում», նման ձեւակերպումը գոյությունս իրավունք է նվաճել բանավոր խոստում, եւ տարիներ ի վեր օրցանառվելով, «վախի մթնոլորտ» է ստեղծել արդեջանցիների համար, թե գերմանացիների գիտակցության մեջ խարխուս նետելով՝ իհարկե իրական կրառնա, մանավանդ, երբ գերմանացիներից շատերը հաճույքով Արցախ են մեկնում ու զգում այդ երկրի սուվերենությունը: Վստագն այստեղ է՝ իրական Արցախում լինելը, ինչը, ղարկանցիների հաջողել է Չարություն Գրիգորյանն իրականացնել՝ գերմանացի գրոսաօրջիկների դեմ Արցախ ուղղորդելով: (Այս մասին առավել մանրամասն կծավալվեմք հաջորդ համարում): Չուրմիսի 2-ին արդեջանական ղեկական լրատ-

վական գործակալության՝ «Ազերբայջան» գերմաներեն տարբերակը ակնհայտ ձեւակերպում է Բարվի ակնկալիքը՝ Ռուսաստանում, Ֆրանսիայում եւ ԱՄՆ-ում գործում են ԼՂ ներկայացուցչություններ, այդ երկրները ղարկե հետեւեն ԳԴԴ ԱԳՆ նախադեղային որոշմանը, իսկ Արդեջանը ղարկե ղարկեներից մեկը Գերմանիան դառնա՝ ներգրավվելով բանակցային գործընթացում: Չի՞շալ գործակալությունս Բեռլինի թղթակից Վուգար Սեիդովն այսպես է ձեւակերպում՝ «խանի որ համանախազգահող երկրներում՝ Ռուսաստանում, Ֆրանսիայում եւ ԱՄՆ-ում ազդեցիկ հայկական լրբբի կա»: Իսկ ԼՂ հակամարտության լուծման համար Սեիդովն առաջարկում է «ամենաղարկ միջոցը»։ Այն է՝ ՄԱԿ-ը, միջազգային այլ կազմակերպություններ ճնշանական ղարկամիջոցներ կիրառեն Երեւանի դեմ, իսկ գերտերությունները ղարկանց հետեւեն դրանց կասարմանը: Տեղի սղութան ղարկանառով այս տարողունակ թեմային կանդարդառնանք նաեւ տղազիր «Ազգի» առաջիկա համարներում:

Գերմանիայում ավելի բաց են ցուցադրում այն, ինչ, մեր կարծիքով, ղարկանավորված է Ռուսաստան-Արդեջան-Թուրքիա, Արեւմուտ-Արդեջան-Թուրքիա, Արեւմուտ-Ռուսաստան մրցակցային շարհերով, գրել էինք «Ազգի» մայիսի 29-ի համարում:

Բնավ ղարկահական չէ, որ մայիսի 27-ին Մոսկվայում գրանցված ostexperte.de գերմանալեզու կայքը, որ անդարդառնում է Ռուսաստանի, Չիւնաստանի, Արեւելյան Եւրոպայի, Կենտրոնական Ասիայի արդի ճնշանական, փաղափական լրատվությանը, Արդեջանի Չանրաղթության 102 ամյակին նվիրված հոդված է հրապարակել:

ՅԱԿՈՒ ՄԻԷԱՅԷԼԵԱՆ

Մենք եւ «Կորոնան»

Երբ ինքնագովութեան առիթ ըլլայ, մեզի գերազանցող չըլլար: Անգերազանցելի են գոլիս գովելու մէջ մե՛նք, մե՛նք... Մեզի նման ազգ չկայ, մենք աշխարհի ամենահին ազգն ենք, մեր լեզուն աշխարհի բոլոր լեզուներուն արմատն է, մենք աշխարհի առաջին քրիստոնէական լեզուներէն ենք. մեր եկեղեցիները, մեր խաչարարները, մեր, մեր, մեր...

Սուս ու սխալ բան չկայ. այս բոլորը եւ ասոնց կողմէն շատ բաներ մերն են, եւ մենք կը հոգարանանք անոնցմով: «Մենք մեզ ոչ մէկից չենք գերադասում, բայց գիտէք, մեզ Յայն են ասում, եւ ինչու դիտէք չիտարանանք. կանք, դիտէք ինչն ենք ու դեռ...»: Չէ, շատ անապառախ կասկածելի է, եթէ եղածն ալ լոկալ ենք մենք բնութեամբ կը ըլլանք, սակայն եղածն ալ լոկալ չենք գիտեր, երբ օրէ-օր հայկականութենէն եւ հայութենէն կը հեռանան, «կամայ, թէ ակամայ, գիտութեամբ, թէ անգիտութեամբ, մեղայ, մեղայ...»:

Շատ բարեխառնութիւններ ունինք, սակայն մէկ կարեւոր բան կը լոկալ մեզի՝ օրէնքն է օրէնքի ենթակարգը: Չէ՞ որ ազատամտեան ենք, չենք սիրեր օրէնքի կաշկանդումները, եթէ նոյնիսկ այդ օրէնքը դրուած է ի քաղ մեզի եւ քաղաքացին, որուն մէջ կ'աղմուկէ: Իւրաքանչիւր մէկական ղեկավար ենք, հրահանգող, սղարար, երբեք հրահանգուող ու սովորական, քաղաքացի գիտուող: Ենթակալ ըլլալը ստորնութիւն կը նկատենք: Ինչո՞ւ «ան» դիտէք ղեկավար եւ հրահանգէ, ես ղեկավար կարողութիւն ունիմ...

Այսպէս է ամէն տեղ, թէ ժողովրդային կազմակերպութիւններն ու միութիւններն մէջ, թէ միջազգային կառույցներն մէջ, թէ սփիւռքի մէջ, թէ ալ Հայաստանի: Չենք հանդուրժեր որ ուրիշը ղեկավարէ, բան մը՝ որ մեզ դարձուցէր է ըմբոս, բողոքող, քննադատող: Մէկ խօսքով՝ սիրատէր չենք, չենք եղած անցեալին եւ չենք ալ ըլլալ ասկէ յետոյ: Ասոր համար ալ յաճախ դարձուցուող եղանակ է մեր բաժինը:

Սարդարապատի նման բացառիկ հերոսամարտերու դարաշրջան, երբ կենաց ու մահու դայաք եղած է, կրցած ենք մեր ես-երը թօթափել եւ ղեկավարներուն հետեւելով յաղթանակած ենք: Մեր ամբողջ կեանքը Սարդարապատի ոգիով մէք է մեզ անջնջողը, եթէ յաղթանակ կ'ուզենք: Բայց ընդհանրապէս այդպէս չենք մտածեր: Անսիրատիւնը սկարութիւն է, որը մեր նկարագրին մաս կը կազմէ, բայց քանի որ մէկը կաշտութիւն կը նկատեն:

Վարչապետ, նախարար, ոստիկանադէտ, դուր կողորդ մասնագէտ ժողովուրդին թելադրելու, որ հետեւին առողջադարձական կանոններուն, իրենց եւ քաղաքացին սիրոյն, եւ անդին՝ ահագին մարդիկ շարունակեանք բանի տեղ չընել վարակը, ինչ- ինչ մասնակցութիւն յետեւելով. «Կորոնան ո՞նք չունին ա...»:

Ես ամէն օր երեկոյեան սանս մօտ գտնուող այգին կ'երթամ դիմակով եւ ձեռնոցներով, դարձապէս սան ձեռքի մթնոլորտէն դուրս գալու եւ ինչ մը հանգստանալու: Չեն չափազանցեր եթէ ըսեն, որ այգիին մէջ ձեռնոցներ, ընտանիք թէ անհաս, 90% առանց դիմակի են: Իսկ նստարաններու վրայ իրար գրկած սիրաբանող զոյգերը կարծես այս աշխարհէն չեն:

Կողմի փողոցէն լսելի է ոստիկանական մեքենայէն սփռուող թելադրութիւնները թազաժահրին դէմ դաշտանակելու եւ ուրիշներուն ալ չվարակելու մասին: Ականջ կախողը ո՞վ է: Չարմանալի անսարքերութիւն մը կայ, որուն նոյապէս են քէյթսթրիմով սարածուած այն տեսակէտները, թէ վարակը շինծու բան է, ամոր տեսէ փախուցանելու եւ սնտեսական նոյապէսներ կան, թէ աշխարհի մէջ սովորական հիւանդութիւններով ակելի շատ անապառախ մենքն ենք, քան այս ժահրով, որն է մահացածներուն ուռձացած թիւերը երբեք ալ համոզիչ չեն: Պէտքերունը դիտարկող կերպով կը մեծցնէ վարակուածներուն թիւերը, որոյնքով ակելի շատ նիւթական օժանդակութիւն հասնի միջազգային կազմակերպութիւններէն եւ այլն:

Յանուն մեր եւ մեր սիրելիներուն եւ քաղաքացիին, եթէ ինչ մը մեզի մասնակցիմ, ի՞նչ կ'ըլլայ: Որքան արագ ենթարկուիմք հրահանգներուն, այնքան քիչ կը յաղթահարենք այս վարակը ու կը վերադառնանք մեր սովորական կեանքին:

Բարձր առաջարկը՝ համաձայնագրահող 3 երկրներից մեկը ...

⇒ 1 Նոյն տոնը նոյն ոչ Վրաստանին եւ իրեն, ոչ էլ Հայաստանին: Պէտք է ըմբռնել կայի գլխավոր խմբագիր Թորսթեն Գորմանի հոդվածները, որ առավել հասկանալի լինի այս լրատվամիջոցի հետաքրքրությունների եզրագծով՝ Մեսախի նոր ճանադարի երկրների քննարկում, բիզնես լուրեր: Հայաստանը բնականաբար այս երկրների շարքում չկա, եւ նրա մասին առկա խմբած հոդվածներն առավել սակավախոս են, քան Ադրբեյջանին նվիրված գունդը հրատարակումների մեջ կարող ենք գտնել մեր երկրի դաշնակից չունենալուն՝ նրանց զագի քուրջը դրսևելու հակադրությունը: Այս կայքում Ադրբեյջանի մասին բազմաթիվ հոդվածներ է գրել իրավաբան ֆառաբագ Կորմա Դորմֆելդը (Matthias Dornfeldt): Նա, ըստ կենսագրականի, մեծ փորձառություն ունի եւ այն, ինչ գրում է, չիմացության արդյունք է: Վերոհիշյալ հոդվածի հեղինակը Դորմֆելդն է, որից հասկանալի են ներկայացնում ստորև:

«102 տարի առաջ Ադրբեյջանն առաջին ազատ եւ ժողովրդավար լեզուները եղավ իսլամական աշխարհում: Այսօր կրկին Հարավային Կովկասի ամենամեծ լեզուները հաջողակ աղաքայի լավագույն թայմաններն ունի, այդ թվում նաեւ՝ Covid 19-ի համավարակի հարթաչափի ստանդարտները»: 2018-ի մայիսի 28-ին հիմնադրված Ադրբեյջանի Դեմոկրատական Հանրապետության դաշնամեծի մասին իրազեկելով՝ հեղինակը օճեցում է, թէ բոլոր երկրի փորձառությունները օրենսդիր մարմնի մաս են կազմել, ամեն 6-րդ դաշնամեծի հայ է եղել: Ավելի ուշ ընդգծում է, թէ ի հեռուկա այն իրողության, որ Հայաստանը ԼՂ եւ հարակից 7 վարչատարածքային միավորները գրավել է, հարուստ ավանդույթներով Ադրբեյջանը զարգացել է բարգավաճ երկիր է դարձել: 20-րդ դարը նավթին էր, 21-երորդը՝ CO2-ով բնական գազինը, այդ դաշնամեծ էլ Ադրբեյջանը Եւրոպայի համար կարեւորագույն գործընկեր է, նույն է հեղինակը:

Նրա նվիրվածությունն Ադրբեյջանին այնքան հեռուն է գնացել, որ 2020-ի մայիսիցված խորհրդարանական ընտրությունների առիթով իր հոդվածում գրում է, թէ նրանք, որ դաշնամեծ են ընտրախախտումները՝ իրենց երկրների մեղային ուրիշների դաշնակցով, առանց դրանց ակամաստ լինելու, դիտէք իմանան, որ իրենց երկրներում սինագոգները գործում են ոստիկանական քուրջուր հսկողությամբ, իսկ քննադատող Ադրբեյջանում հրեական հոգեւոր այդ կենտրոնները գործում են՝ առանց ոստիկանական ուժերի դաշնամեծության:

Դառնանք ծանոթ դաշնության. 2018-ին ԳԴՀ կանցլեր Անգելա Մերկելը Հայաստան, Վրաստան, Ադրբեյջան այց կատարեց: Հայաստանում չեն մոռացել, որ Մերկելի դաշնակցության անդամ Վայլերի առջին Բաբուն մուսր փակեց՝ դաշնամեծանելով, թէ վերջինս բազմիցս այցելել է Ղարաբաղ: Մերկելը Վայլերին փոխարինեց կուսակից այլ դաշնամեծակրով: Իսկ Բաբուն Մերկելը խոսեց դեղի Եւրոպա ուղղվելի գագից: Հարավկովկասյան 690 կմ-անոց Բաբուն-Թիֆլիս-Երզրում գագամուղը, Թուրքիայի 1850 կմ սարածով քարծվելով, 2020 թվականին կազուցվի Տրանս Ադրիա գագամուղին՝ կադույս վառելիք մասակարարելով Հունաստանին, Ալբանիային, Իտալիային, որից էլ՝ Արեւմտյան Եւրոպա մուսր կուսնենա: Մաթթիաս Դորմֆելդը ակնարկում է, թէ այս տարի նախատեսված է Կասպից ծովի Ըսի Դեմիզ 2-ից գագի դուրսբերումը:

Ադրբեյջանի հանդեմ Արեւմուտի՝ Եւրոպայի հետաքրքրությունն անկաս չէ Ռուսաստանի համար: Գագի դաշնամեծ Եւրոպա հասցնող այս երկրի օտերից է բխում Ադրբեյջանին չքողնել Թուրքիա-Արեւմուտ առանցում: Եւ բնավ բացառված չէ, որ Ռուսաստանը լուռ ունկնդրելով Բաբլի՝ Հայաստանի հասցեին հոխորտանն ու սղառնալիք, կարող է համարանալ, երբ վերջինս դիվերսիա իրականացնի Արցախի կամ Հայաստանի հանդեմ:

Այն հանգամանքը, որ Բեռլինը չի թափել իր գերհոգաւարությունը Ուկրաինայի հանդեմ, կարծես ընկալելի է եղել բոլորին, սակայն վերջին քուրջում նկատելի է դառնում, որ Բեռլինը սկսել է ակտիվացնել նաեւ Միւսկի հետ հարաբերությունները: Գերմանիան ուզում է թուլացնել Բելառուս-Ռուսաստան կադը, քննատական ներկայություն ունենալ Միւսկում:

Ինչ վերաբերում է Հայաստանի ու Արցախի քուրջ ակնհայտ հյուսիս-հարավ-արեւմուտ-արեւելք ֆամիներին, դրանք հովիկ ու գեպիուր երբեք չեն դառնա, իսկ դաշնամեծի վերածելու դրսի ջանքերը կառավարելի կդառնան, եթէ մենք թուրք ու գրիչ առած՝ ծրագրենք մեր անելիքը նախօրոք, համախոսների թիւ կազմենք ու ամեն օր աշխատենք՝ առանց դրա մասին քեպոր փչելու, թմբուկ գարկելու: Երբ Արցախի բարեկամ գերմանացի իմ ծանոթին մի անգամ առաջարկեցի թերթում հոդված գրել ադրբեյջանատեր կեղծարար գերմանացիներից մեկին ի դաշնամեծ, հուսեցի՝ «մենք մեր կարեւոր գործից չկարծենք՝ ժամանակ չկա, օգնենք, որ Արցախը քեւ մնա՝ ճանադարի, տուն, եկեղեցի նորոգենք, գնանք, այցելենք, աղբերնք»: Այս գերմանացին մեզ խանդավառելու, համախոսության լավագույն օրինակն է սալիս, եւ ճիտ է գնահատում՝ «դե ֆակտո Արցախը կա, կարեւոր փաստացի լինելն է»:

Անգորության, սկարության լացուկոծը, որ երբեմն անհանելի է դառնում, իրականում նախընտրելի միջոց չէ մի ժողովրդի համար, որ անհնարին իրական դարձնելու փորձությունն անցել է դարեր ի վեր: Վկա՝ Սարդարապատը, Շուշին:

Թուրքական աշխարհակալական մարմաջները...

⇒ 1 Այսինքն Էգեյան ծովի 12 կղզիների եւ Կրետե կղզու հանդեմ թուրքական հավակնությունների հիմնում ընկած է Թուրքիայի ջրային տարածքների ընդարձակմանը միջկած այդ նախագիծը: Ահա թէ դրա առնչությամբ ինչ է ասել դոկտ. Թուփսաֆալը. «Հունաստանը միջազգային իրավունքի նորմերն ունենալու գնով զորեւ էր երկայնել 12 կղզիներում եւ դիմել է ստորից գործողությունների: Դրանք հասկալալալ ակնառու են դարձել վերջին քուրջում, երբ Արեւելյան Միջերկրականում հայտնաբերվեցին բնական գագի հարուստ դաշնամեծ: Դրանք Հունաստանին սիղել են գործընկերներ որոնել: Որոնման քուրջակներում Եգիպտոսը, Իսրայելը, ժամանակ առ ժամանակ Լիբանանն ու այլ երկրներ գորակից կանգնեցին Հունաստանին, որ կողմորեն ունենալի միջազգային իրավունքի նորմերը: Դրան ի դաշնամեծ Թուրքիան Լիբիայի հետ ստորգրած ջրային տարածքների սահմանագրաման մասին թայմանագրով տարածաքուրջում երաշխավորեց իր քաղերի եւ անվտանգության անձեռնմխելիությունը»:

Ինչ վերաբերում է վերոհիշյալ միութեան նախագահ Զայնալին, աղա նա էլ, մեղադրելով Հունաստանին Կրետե կղզու քուրջակայում Թուրքիային դաշնամեծ ջրային տարածքի 8 900 քառ.կմ-ը յուրացնելու մեջ, կարծիք է հայտնել, որ 39 քառ.կմ էլ իսկել է Լիբիայի ջրերից: Աղա քարունակել է. «Թուրքական աշխարհն ու օսմանյան աշխարհագրությունը բաժանել ենք 8 քուրջակ: Ամեն քուրջակ ունի իր ղեկավարը: Ներկա դարին այդ ղեկավարները համադաշնական կոմիտեներով գործունեություն են ծավալում աշխարհի 42 երկրներում: Մենք լուրջ իրավունքներ ունենք Կրետե կղզու եւ Էգեյան

ծովի 12 կղզիների վրա, որովհետեւ իսլամացիները ժամանակին դրանք գրավել էին, աղա Լիբիայի դիմաց մեզ էին գիջել: Սակայն Կրետե եւ 12 կղզիներն առ այսօր Հունաստանի ձեռնում են, մենք չենք ստացել: Զայնի որ դրանք մեզ չեն հանձնվել, ուսի իրավունքներ միտն ունենալով Լիբիայում: Եթէ մենք ի վիճակի չլինենք դաշնամեծ Էգեյան կղզիներում, Կրետե եւ Լիբիայում մեր ունեցած իրավունքները, աղա ունակ կսկսեն վիճարել մեր «կադույս հայրենիք» նախագիծը, Լիբիայում, Կիպրոսում, նույնիսկ Միլիայում ռազմաֆաղաֆական ներկայությունը: Զայնի որ դարեր քարունակ որդես «թուրքական լիճ» հորջուրջված Միջերկրական ծով իջել ենք մեր նախագահի հրամանով եւ այնտեղ փաստացի ներկայություն աղալով, ուսի դաշնամեծ ենք նաեւ իրավական ներկայություն ունենալ: Մեր իրավունքները դաշնամեծելու համար դաշնամեծ ենք դիմել Հաաաայի միջազգային դաշնամեծ, ՄԱԿ-ի դես միջազգային ազդեցիկ կազմակերպություններին»:

«Թուրքական աշխարհի համերաշխության եւ փոխօգնության» միութեան նախագահ Զայնալը դրոնեկտր Թուփսաֆալի դես, նեղելով հանդերձ Մոսկուի, Զերբուլի, Դիմի, Արեւմտյան Թուրքիայի մասին, վերջինի նման հիմնական օճեքը դնում է Կրետեի, 12 կղզիների, ինչդես նաեւ Լիբիայի վրա: Ի դեմք են Թուփսաֆալը, եւ Զայնալն առախարակ չեն իրատեսակում Հալեթի, Նախիջեւանի, Նախիջեւանը Թուրքիային կադող միջազգային Իրանի տարածքի հաւկին ընդլայնելու եւ Բաթումի մասին: Սակայն հոդվածին կցված ֆառեգում այս տարածքներն ընդգրկվել են Թուրքիայի կազմում: Այսինքն թուրքական հավակնություն-

ների մաս են կազմում:

Ինչո՞վ բացատրել այդ հավակնությունները: Ըստ երեւոյթին 2019-նոյեմբերին Տրիդոլի ազգային համաձայնության կառավարության հետ ջրային տարածքների սահմանագրաման մասին Անկարայում ստորագրված թայմանագրով, ինչդես նաեւ Լիբիան մասնատված ենք ներկայում Արեւմտյան տերությունների նկրտումներով: Անհայտ է, որ եթէ հալիֆե հաֆթարին հաջողվէր գրավել Տրիդոլին, աղա Լիբիան որդես ինքնիշխան լեզուներ կդառնար նաեւ միասնական: Որդեսի դա տեղի չունենա, այս տերությունները հանդուրժողականությամբ են վերաբերում Թուրքիայի հավակնություններին, ուղղակի կամ անուղղակի նոյատեղով հավթարի գորբերի առաջխաղացման կատեցմանը:

Ի դեմք՝ Միլիայում էլ նախագահ Բաաար Աաաի գորբերի առաջխաղացումը դեղի Լիլիք կատեցրել է այս տարվա մարտի 5-ին Մոսկույում ձեռք բերված ռուս-թուրքական համաձայնագիրը, որը գիմադարի հարատեւությունն աղալովելու ֆողի սակ ոչ միայն դաղալանել է թուրքական գորբերի ներկայությունը Իլիլիքում, այլեւ Միլիայի կառավարական գորբերին ազդել է հասել M4 մայրուղին, որ հանկարծ Իլիլիք չնսնեն: Ըստ երեւոյթին դա է ցանկանում նաեւ ԱՄՆ-ը: Փոխարենը թուրքերն էլ, որքան էլ ԱՄՆ-ին մեղադրեն ֆրական ուժերին գիմելու եւ Միլիայի արեւելքում նախային համախոսների վրա վերահսկողություն սահմանելու մեջ, քնորիվ դրա քարունակում են վերահսկել Իլիլիքը, իսկ Ռուսաստանը համդուրժում է թուրքական վերահսկողությունը, ընդ որում լինելով Միլիայի այսդես կոչված դաշնակիցը:

Լրացավ ականավոր գիտնական եւ հասարակական գործիչ, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, դասնական գիտությունների դոկտոր, դոկտորական վասակավոր գործիչ, ՀՀ նախագահի մրցանակակիր Նիկոլայ Յովհաննիսյանի ծննդյան 90 տարին:

Նա ծնվել է 1930 թ. հունիսի 10-ին, Լեւինականում (ներկայիս Գյումրի): 1953 թ. ավարտել է Երեւանի Պետական համալսարանի միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետը, իսկ 1956 թ.՝ աստիճանաբար: 1968 թ. ստացել է դասնական գիտությունների դոկտորի գիտական աստիճան, իսկ 1971 թ.՝ դոկտորի գիտական կոչում: 2006 թ. ընտրվել է ՀՀ Գիտությունների ազգային ակադեմիայի թղթակից անդամ:

Պրոֆ. Յովհաննիսյանը ՀՀ ԳԱԱ Արեւելագիտության ինստիտուտի եւ արդի հայ արեւելագիտության հիմնադիրներից է: Նրա ջանքերով Հայաստանում հիմնադրվեց, կայացավ եւ արեւելագիտության ոլորտում իր ուրույն տեղը գրավեց հայ արաբագիտությունը: Նա այսօր էլ ՀՀ-ում արաբագիտական դասնական դոկտոր-գի կարեւոր հիմնասյուններից է եւ ավելի քան քառասուն տարի (1962-2003 թթ.) գլխավորել է ՀՀ ԳԱԱ Արեւելագիտության ինստիտուտի արաբական երկրների բաժինը: 1995-2006 թթ. Պրոֆ. Յովհաննիսյանը զբաղեցրել է Արեւելագիտության ինստիտուտի տնօրենի պաշտոնը: Գիտության զարգացման համար այդ դժվարին ժամանակում նրան հաջողվեց ոչ միայն դասընթացներ հայ արեւելագիտական դոկտորներին, որոնք ձեռնարկեցին, այլեւ այն համալրել երիտասարդ եւ խոստումնալից կարգերով, որոնք այսօր արեւելագիտության ինստիտուտի գիտական կորիզն են կազմում: Նրա ղեկավարման տարիներին ինստիտուտը դարձավ կարեւոր գիտական կենտրոններից մեկը՝ իրականացնելով նաեւ ռազմավարական առաջնություն: 2003 թ. Նիկոլայ Յովհաննիսյանը ստանձնեց նաեւ ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս-ֆարսաբանի տեղակալի դասնականությունը: Զգալի է նրա դերակատարումը Արեւելագիտության ինստիտուտում Արեւելյան Ասիայի երկրների բաժնի (որն ավելի ուշ ընդլայնվեց եւ վերանվանվեց Միջազգային հարաբերությունների բաժին) կազմավորման եւ կայացման գործում:

Նիկոլայ Յովհաննիսյանը ՀՀ ԳԱԱ Արեւելագիտության ինստիտուտի տնօրենի խորհրդակցական է եւ միաժամանակ Միջազգային հարաբերությունների բաժնի վարիչը, իսկ 2007 - 2018 թթ. եղել է նաեւ ՀՀ Պաշտպանության նախարարության Դաստիարակման Կանաչայանի անվան Ազգային ռազմավարական հետազոտությունների ինստիտուտի ղեկավարը:

Վաստահուն կարող եմ փաստել, որ նաեւ Պրոֆ. Յովհաննիսյանի բեղուն գիտական գործունեության արդյունքում հայ արաբագիտությունը դարձել է համաշխարհային արաբագիտության կարեւոր բաղադրիչը: Նրա ուսումնասիրությունները համալրում, լրացնում եւ հարստացնում են հայերենական եւ համաշխարհային արեւելագիտության ձեռնարկները:

Տասնյակ տարիներ ականավոր արեւելագիտա-միջազգայնագետի ուսումնասիրությունների կենտրոնում դրված են արաբական երկրների նորագույն դասնական, միջազգային եւ սարածագիտական հարաբերությունների, «ֆաղափական իսլամի», հայ-արաբական, այդ թվում նաեւ միջդասնական հարաբերությունների արդիական հիմնահարցերը: Նա առաջիններից էր, որ հորհրդային Հայաստանում անդրադարձավ արաբական երկրների ազգային ազատագրական շարժումների ուսումնասիրությանը եւ ընթերցողի սեղանին դրեց այնպիսի արժեքավոր մեթոդական ուսումնասիրություններ, ինչպես՝ «Ազգային-ազատագրական դասընթացը Լիբանանում» (Երեւան, 1963 թ.), հայերեն եւ Ռուսերեն, 1974 թ., արաբերեն), «Սիրիական անկախ համադրեցության ստեղծումը» (Մոսկվա, 1968

թ., ռուսերեն), «Ազգային-ազատագրական շարժումը Իրաքում» (Երեւան, 1976 թ., ռուսերեն), «Լիբանանյան ճգնաժամը եւ Լիբանանի հայ համայնքի դիրքորոշումը (1975-1982 թթ.)», Երեւան, 1982 թ. եւ այլն:

Պրոֆ. Յովհաննիսյանը ԽՍՀՄ-ում առաջիններից էր, որ միջարաբական հարաբերությունները սկսեց դիտարկել իրեն միջազգային հարաբերությունների ուսումնասիրության առանձին եւ կարեւոր բաղադրիչ: Իր աշակերտների հետ միասին նա սկսեց ուսումնասիրել այդ բարդ հիմնախնդիրը, որի արդյունքը դարձավ թեմատիկ առումով նրա եզակի մեթոդությունը՝ «Իրաքի Հանրապետության հարաբերություններն Արաբական Արեւելի երկրների հետ» (Երեւան, 1985 թ., ռուսերեն):

Նիկոլայ Յովհաննիսյանը լուրջ ներդրում է ունեցել նաեւ «ֆաղափական իսլամի» մասնավորապես «Իսլամի ֆաղա-

բայան հիմնախնդրի հետազոտությունը, ինչպես՝ «Ղարաբաղյան հիմնախնդիրը. անկախության եւ ազատության փոփոխումը» (Երեւան, Վեներիկ անվան լեռնային համալսարանում հրատարակված «Էթնոֆաղափական առաջնություններն Անդրկովկասում. նրանց արմատները եւ լուծումները» եւ այլն:

Պրոֆ. Յովհաննիսյանի գիտական հետազոտությունների շարքում հատկապես տեղ է զբաղեցնում Հայոց ցեղասպանության հայեցակարգային հիմնախնդիրների ուսումնասիրությունը, որին նվիրված է նրա հետազոտությունների մի ամբողջ շարք: Այդ տեսանկյունից կարելի է առանձնացնել. «Հայոց ցեղասպանություն. հայաստանությունը որդես ամենագեղեցիկից գեղեցիկ. Աշխարհի տարածքում լեզուներով՝ անգլերեն, գերմաներեն, ռուսերեն, ֆրանսերեն, թուրքերեն, հունգարերեն, ճապոներեն, հայերեն, արաբերեն, դարս-

թյանների կենտրոնը կազմակերպել էին կենտրոնի վեցերորդ միջազգային գիտաժողովը, որի ընթացքում հասույ գեղեցուցում հնչեց՝ նվիրված դոկտոր Նիկոլայ Յովհաննիսյանի գիտական գործունեությանն ու գիտական վասակի գնահատմանը, նրա բացառիկ ներդրմանն արաբագիտության եւ լայն առումով արեւելագիտության զարգացման գործում: «Նիկոլայ Յովհաննիսյանի գիտականը» խորագրով գեղեցումը համոզեց եկավ Հայագիտական հետազոտությունների կենտրոնի ղեկավարներից դոկտոր, դոկտոր Սահմուդ Ալավին, որն իր գեղեցումը նշեց. «Նիկոլայ Յովհաննիսյանը դասնական-գիտական է, որը գրել է համադասարանային նշանակություն ունեցող արաբական երկրների դասնական ֆառահասոյակը: Այս ուսումնասիրությունը խորհային վերլուծություն է, որն ընթերցողին բազմաշեսակ եւ լայն գիտելիքներ ու տեղեկություններ է հաղորդում

Նիկոլայ Յովհաննիսյան. ականավոր գիտնականը եւ հասարակական գործիչը

փականացման եւ ֆաղափականության իսլամացման» հայեցակարգի մեթոդական գործում: Նրա ղեկավարությամբ հայ արաբագետները հորհրդային Միությունում առաջիններից էին, որ իրենց ուսումնասիրություններում կենտրոնական տեղ հատկացրին իսլամի ակտիվացմանն ու դրա դրդադասձանների ուսումնասիրությանը: Արդյունքում տպագրվեց «Իսլամն արդի Մերձավոր եւ Միջին Արեւելի երկրների ֆաղափական կյանքում» կոլեկտիվ աշխատությունը (Активизация ислама: характер, специфика и последствия, - в кн. Ислам в политической жизни стран современного Ближнего и Среднего Востока, коллектив авторов, Ер., 1986).

Հաշվի առնելով նրա ծառայություններն իսլամագիտության բնագավառում, ԽՍՀՄ Գիտությունների ակադեմիայի Արեւելագիտության ինստիտուտը 1985 թ. Ն. Յովհաննիսյանին նշանակեց Հայաստանում իսլամագիտական ուսումնասիրությունների համակարգող:

Նիկոլայ Յովհաննիսյանի ուսումնասիրություններում կարեւոր տեղ է զբաղեցնում նրա «Արաբական երկրների դասնություն (VII դ.- 2005 թ.)» ֆառահասոյ աշխատությունը, որը բացառիկ է իր նշանակությամբ: Պատահական չէ, որ այս լայնածավալ աշխատանքը 2007 թ. արժանացավ ՀՀ նախագահի մրցանակի, իսկ 2011 թ. թարգմանվեց արաբերեն եւ հրատարակվեց Հայերենում՝ իր տեղը գրավելով նաեւ արաբալեզու դասնագրության մեջ:

Նիկոլայ Յովհաննիսյանի ուսումնասիրությունների շրջանակից դուրս չեն մնացել նաեւ էթնոֆաղափական հակամարտությունների, այդ թվում եւ Ղարա-

կերեն», բազմադասնային հետազոտությունը, որին ավելի ուշ ավելացան նաեւ կորեերեն եւ ռումիներեն լեզուներով հրատարակությունները: Այս հիմնարար աշխատանքն արժանացել է ՀՀ Մեթոդիկ նախարարության առաջին կարգի դիմումի: Նիկոլայ Յովհաննիսյանի ջանքերով միջազգային լայն տարածում է ստացել «Արեւմտցի» եզրը՝ որդես «Հայաստանության» հոմանիշ (Նիկոլայ Յովհաննիսյան, Արեւմտցի ճանաչված ցեղասպանություն է, Երեւան, «Ձանգակ-97», 2010, 263 էջ): Պրոֆ. Յովհաննիսյանի հրատարակած աշխատությունների թիվը 563 է, որից ավելի քան 87-ը մեթոդական ուսումնասիրություններ են:

Նիկոլայ Յովհաննիսյանի ակտիվ ղեկավարությամբ եւ մասնակցությամբ Արեւելագիտության ինստիտուտում ձեւավորվեց արաբագիտական տարբեր գիտաժողովներ անցկացնելու ավանդույթը: Մասնավորապես առանձնանում է 1985 թ. Երեւանում անցկացված խորհրդային արաբագետների 4-րդ համամիութենական համաժողովը՝ «Արաբական երկրների ժամանակակից ֆաղափական եւ սոցիալ-մեթոդական հիմնախնդիրները» խորագրով, որին մասնակցում էին հորհրդային Միության մի շարք առաջատար արաբագետներ (Ե. Լեբեդեւ, Ն. Յովհաննիսյան, Ռ. Անդրեասյան, Օ. Կաջայա, Գ. Միրսկի, Է. Փիր-Բուդաղովա, Ե. Պիրլին եւ այլն): Այն խորհրդային արաբագետների վերջին գիտաժողովն էր, որի գեղեցումները տպագրվել են Երեւանում 1988 թ. (Изучение новой и новейшей истории арабских стран между III и IV Всесоюзными конференциями арабистов (1969-1985 гг.) - в кн. Современные политические и социально-экономические проблемы арабских стран, I, Ереван, 1988.): Գիտաժողովի ավարտին մասնակցների ընդունած որոշման մեջ ամրագրված է. «Գիտաժողովը փաստում է, որ հորհրդային Հայաստանի մայրաքաղաք Երեւանում բազմիցս կազմակերպվող արաբագիտական տարբեր գիտաժողովների անցկացումը վկայում է, որ Հայաստանում գոյություն ունի արաբագիտական բարձր մակարդակի դոկտոր, ինչպես նաեւ աղքատագիտական համադասարան հենք եւ բարձրակարգ, որը բացառվում է ինչպես հանրապետությունում արեւելագիտության ընդհանուր զարգացվածությամբ, այնպես էլ հայ-արաբական տարբեր դասնական եւ մեթոդային կադրերի առկայությամբ»:

2016 թ. հոկտեմբերի 18-19-ը Կահիրեի համալսարանի Հունանիսար գիտությունների ֆակուլտետը եւ նրա կազմում ընդգրկված Հայագիտական հետազոտու-

արաբական երկրների դասնության մասին՝ սկսած ամենավաղ ժամանակից մինչեւ ֆառահասոյ դարն ընկած ժամանակահատվածը: Այդ մեծանուն գիտնականն արաբագիտության ոլորտում հեղինակել է մոտավորապես հինգ հարյուր գիրք եւ աշխատասիրություն, որոնք տպագրվել են նաեւ արաբական եւ եվրոպական երկրներում: Նիկոլայ Յովհաննիսյանը մեծ մասնագետ է եւ լայն համբավ ունի արեւելագիտության ոլորտում: Նա Հայաստանում արաբագիտության հիմնադիրն է եւ ֆառասուն տարեց ավելի մեծ նվիրումով ղեկավարել է այդ ոլորտը: Նիկոլայ Յովհաննիսյանը նաեւ 2007 թ. Կահիրեի համալսարանի հունանիսար գիտությունների ֆակուլտետում ստեղծված հայագիտական հետազոտությունների կենտրոնի հիմնադիրներից է»:

Նիկոլայ Յովհաննիսյանի գիտական ղեկավարությամբ ավելի քան 50 դասնական գիտաշխատանքներ են թեկնածուական եւ դոկտորական աշխատություններ, այդ թվում՝ Սիրիայից, Եգիպտոսից, Լիբանանից, Հորդանանից, Իրանից, Վրաստանից, Ռուսաստանից եւ արաբական համայնքային երկրներից: Մեծ է նրա դերն արաբագետների մի ֆանի սերունդների դաստիարակման գործում: Ն. Յովհաննիսյանի աշակերտներից շատերն այսօր իրենց աշխատանքն են շարունակում նաեւ ՀՀ դասնական մարմիններում՝ մասնավորապես Արաբիկ գործերի նախարարությունում եւ այլ դիվանագիտական հաստատություններում: Նրանց գիտելիքներն ու փորձը մեծապես օգտագործվում է դասնական տարբեր մարմիններում:

Զգալի է Նիկոլայ Յովհաննիսյանի ներդրումը նաեւ հասարակական ոլորտում: Նա զբաղեցրել է խորհրդա-արաբական բարեկամության եւ մեթոդալիկ կադրերի սոցիալագիտական փոխնախագահի դասնություն, եղել է Ասիայի եւ Աֆրիկայի համերաշխության խորհրդային կոմիտեի եւ նրա վարչության անդամ, Հայ-արաբական բարեկամության ընկերության նախագահ, «ԽՍՀՄ-Իրաք» բարեկամության ընկերության փոխնախագահ, «ԽՍՀՄ-Լիբանան», «ԽՍՀՄ-ԵժՂՀ» բարեկամության ընկերությունների վարչությունների անդամ եւ այլն: 1975 թ. Լիբանանում բռնկված երկրորդ ֆաղափագիտական դաստիարակման շարժումից, երբ լիբանանահայ համայնքը կանգնած էր լուրջ մարտահրավերների առջեւ, Պրոֆ. Յովհաննիսյանը հորհրդային Հայաստանից Լիբանան մեկնած դասվարական կազմում ակտիվ դերակատարում է ունեցել համայնքի ցուցաբերած աջակցության կազմակերպման եւ դրա գոյության համար բարեմաս ֆաղափական մթնոլորտի ձեւավորման գործում: ➔ 8

Փետրվար ամսին լույս է տեսել Եղիշե Չարենցի անվան գրականության և արվեստի թանգարանի սնորհ, բանասիրական գիտությունների թեկնածու Կարո Վարդանյանի «Կորուսյալ երկրի բանաստեղծը, հաշիկ Դաւենց» մենագրությունը, որի մասին էլ օրերս գրուցել են հեղինակի հետ:

- Պարոն Վարդանյան, որքան ժամանակ եք աշխատել գրի վրա:

-Գիրք գրել են ավելի քան երկու տասնամյակ առաջ: Շարադրանքը երկար չի տևել, ընդամենը մի քանի ամիս: Երկար է եղել նյութի ուսումնասիրությունը, քանի որ նախապես Դաւենցի կյանքն ու ողջ ստեղծագործական ուղին ընդգրկող մենագրություն ստեղծելն էր: Իսկ նրա ստեղծագործության ժանրային ներկայացումը հարուստ է ու գունագեղ. բանաստեղծություն, ֆառյակ, դրամա, դրամա, գեղարվեստական թարգմանություն, վեպ: Նաեւ գիտական ուսումնասիրություն՝ նվիրված Ջորջ Բայրոնի կյանքի՝ հայրությանն առնչվող ժամանակ, որի համար 1965-ին Դաւենցին շնորհվեց բանասիրության թեկնածուի գիտական աստիճան:

- Այս գիրքը կարո՞ղ ենք համարել 2000-ին լույս տեսած ձեր «Սասուն աշխարհի բանասացը» գրի շարունակությունը:

-Գիրքը, ինչպես նշեցիք, առաջին անգամ լույս տեսավ 2000 թվականին՝ «Սասուն աշխարհի բանասացը» վերնագրով: Ցավոք, այս տասնամյակների ընթացքում հաշիկ Դաւենցին նվիրված այլ ուսումնասիրություն չի հրատարակվել, այդ իսկ դասառնակը որոշեցի գրողի ծննդյան 110 ամյակի առթիվ վերահրատարակել: Ներկա հրատարակության վերնագրի փոփոխությունն ունի որոշակի դասառնակային բնույթ: Առաջին գրի տղամականը լույս առաջ տղամական վերջին արտագրությունը, որ Դաւենցը սիրված հեղինակ է մեր հանրության լայն շրջանակներում: Ընթերցողների հետ եղել են բազմաթիվ հանդիպումներ, զրույցներ ու ֆոնդիտներ: Նրանք հիմնականում արեւմտահայ գաղթականների ժառանգներ էին, որոնք ինձ էին վստահում իրենց գերդաստանների դասընթացումը, իսկ լույս տեսնելու համար թանկ ֆոնդիտներ էին, որ Դաւենցի «խողեղանի» կամ «Ռանչդարների կանչի» այս ու այն կերպարն իրենց նախնին է: Այդ զրույցների ընթացքում մեծիմաստով, վանեցիների և արեւմտահայ այլ շրջանների գաղթականների ժառանգների կողմից եղան նաեւ սրտուղներ, թե ինչու է գրի վերնագրում ընդգրկված Սասունը, չէ՞ որ հաշիկ Դաւենցը ողջ Արեւմտահայաստանի բանասացն է: Երբեք է, «Սասուն աշխարհի բանասացը» ասելով են ընդամենը նկատի ինչի մասին, որ Դաւենցը ծնունդով Սասունից էր՝ Խոսրո-Բնաւենցի ծովափայլի Դաւենցի գյուղից, այնուամենայնիվ ընթերցողներին այդ դիտարկումը երբեք չճանաչեցի և այս հրատարակությունը կոչեցի «Կորուսյալ երկրի բանասացը»:

- Որտեղից է ծագել ձեր համակրանքը հաշիկ Դաւենցի հանդեպ:

-Իհարկէ Դաւենցի ստեղծագործության նկատմամբ իմ հետաքրքրության դասառնակը «Ռանչդարների կանչ» էր: Այդ վիդեոսերի ղեկավարողական սարիներից իմ առաջ բացեց մի զարմանահրա աշխարհ՝ լի հղիություններով, խորհրդանշաններով ու նաեւ ողբերգությամբ: Այն նաեւ դասառնակ դարձավ, որ 20-րդ դարակազմի մեր ազատագրական պայքարն ու այդ պայքարի ողնաշարը՝ Չորսվար Անդրանիկը, ինձ համար դարձան մտային ուսումնասիրության աստղեր: Այդ ժամանակ մասին ծովափայլ գրականություն կա, այնքան իրարամերձ ու հակասական, որ կարելի է այդ ծովափայլ խոսքերը ու խճուղիները: Տարիների ընթացքում որքան լույս առաջ եկան ուսումնասիրություններ, այնքան ավելի գնահատեցի վիդեոսերը: Կարողացել եմ մեկի-մեկի բացահայտել «Ռանչդարների կանչի» դասական աղբյուրները, իսկ դրանք տասնամյակից ավելի են: Բացահայտել եմ ու հիացել այդ վեպի անսովոր արվեստով: Դաւենցը ռուբ չի սվել որեւէ ֆառիակա-կուսակցական դիրքորոշման, լույս տեսնելու չի դիմել ուսացած մարգարտությունների: Նրա դասերն են ժողովրդի ըն-

Արցախյան ազատամարտի սարիներին մեր բաժնորդները իրենց ուսադարկերում կրում էին նաեւ «Ռանչդարների կանչ» Կարո Վարդանյան

րյալների շարժումն է, նրա հերոսները մեկտեղված են մեկ ընդհանուր նպատակի շուրջը՝ դուրս փել թեմանում դառնական օգտակար, անաղարտ դասերը հայրենին ու հայրենակցին: Իսկ երբ ինձ համար մեկը մյուսի հետեւից բացահայտեցի Դաւենցի բազմաժանր ստեղծագործության այլ դրսեւորումները՝ տեսա, որ վերջ ասվածը նրա համար սեւեռուն գաղափար է բոլոր ստեղծագործություններում: Այո, հաշիկ Դաւենցի ստեղծագործությունը թեմասիկ առումով կուռ է ու համահավաք: Նրա թեման հայրենին է ու հայրենակցին, իսկ հերոսը՝ հայրենասեր հայրենիք: Այդ հերոսը եթե սիրում է՝ սիրում է հայրենիքը, եթե մարտնչում է՝ մարտնչում է հանուն հայրենիքի, եթե երազում է՝ երազում է թեմասիկից մարտնչող հոր հայրենիք, եթե սովորում է՝ սովորում է նախնայաց ավանդները եւ այլն, եւ այլն...

- Մենագրության մեջ գրողի մասին կա՞ն մինչ այս դրանք անհայտ մանրամասներ:

- Ինչ խոսք, կան: Անհայտ կան ֆեյրին հայտնի մանրամասներով հազեցած են Դաւենցի եւ բովանդակալից կենսագրությունը, եւ ստեղծագործական գործունեությունը: Օրինակ, միթե լույս տեսնելու համար երիտասարդ հաշիկը լույս էր ուղարկել Չարենցի ծածկանվան մեծ գրական ծածկանուն ունենալ, եւ «Դաւենց» ծածկանունը նրան հուշել է Սողոմոն Տարոնցին՝ լույսով, որ հաշիկը ծնունդով Սասունի Դաւենցի գյուղից է: Կամ, այսօր ո՞վ է հիշում, որ Դաւենցի բանաստեղծական առաջին ժողովածուներից մեկը՝ «Գարնանային երգեր» (1932թ.) խմբագրել է նրա դասերի ուսուցիչը՝ Եղիշե Չարենցը: Ավելին, Դաւենցի արվեստը դասերում էր Չարենցի երկու գրությունները, որոնցով մեծամուն ղրեւը խնդրում էր Պետրոսի սնորհն Եղիշեի Չարենցին եւ գլխավոր նկարիչ Տաճառ Խաչատրյանին, որոնքսի աղաչակցում նշյալ ժողովածուի դասերն ձեւավորումն ու որակյալ տղագրությունը: Գրեցն էլ մի լույս ուսագրավ իրողություն: Արդեն ասել եմ, որ Դաւենցի ողջ կյանքի ու ստեղծագործության սեւեռուն գաղափարը կորուսյալ հայրենին է ու հայրենասիրությունը: Պատկերացրեք, որ դա արագույնով է նաեւ նրա թարգմանական գործունեության մեջ: Պատկերացրեք է նրա մի գեկուցումը, որ կարողացել է 1964թ.-ին՝ Շեքսպիրի ծննդյան 400 ամյակի առթիվ Մոսկվայում անցկացված միջազգային գիտաժողովում: Ահա մի լույս խոսքն հասկանալի գեկուցումից. «Եթե ինձ հարցնեն, թե Շեքսպիր թարգմանելիս ես ամենից լույս ինչի մասին եմ մտածում, ես անկեղծորեն կասեմ՝ իմ ծննդավայրի մասին, Սասունի եւ Գալակական Տավրոսի մասին, այն երկրի մասին, որտեղ աղբյուրն է իմ դասերը, մեր ամբողջ ժողովուրդը Բաթմանա ջրից մինչեւ Անիի ավերակները...»: Միթե աղբյուրն է. Սովետների մայրաքաղաքում, սարքեր երկրներ ներկայացնող Շեքսպիրագե-

ների ներկայությամբ Դաւենցը հնչեցրել է Գալակական մասին եւ այն էլ՝ 1964 թվականին: Ինչեւէ, հիշարժան մանրամասներով հազեցած են գրի բոլոր վեց գլուխները:

- Դաւենցը հայտնի է նաեւ իր թարգմանություններով, գրում անդրադարձ է՞ք թարգմանիչ Դաւենցին:

-Գրի գլուխներից մեկը նվիրված է Դաւենցի թարգմանություններին եւ առավել հանգամանորեն՝ Շեքսպիրից կատարված թարգմանություններին: Շեքսպիրի նկատմամբ սերը Դաւենցին 1934 թվականին հասցրել էր Մոսկվա, դարձել էր սեղի օսար

լեզուների ինստիտուտի անգլիական բաժնի ուսանող, որտեղ նա իր ազատ ժամանակի մեծ մասը նվիրում էր անգլալեզու բանաստեղծների գործերի թարգմանություններին: Այդ գլխում ֆնարկվում են Դաւենցի թարգմանական արվեստի առանձնահատկությունները, որոնք այնքան արթնարթն են նրա ակամավոր նախորդի՝ Գալակական Խոսրո-Բնաւենցի արվեստից: Դաւենցը Շեքսպիրյան թարգմանությունների վրա աշխատեց շուրջ 35 տարի, մինչեւ կյանքի վերջը՝ սեփական ստեղծագործություններին զուգահեռ թարգմանելով սասնիքը դիտել: Թարգմանության աստղերում Դաւենցի հաջորդ խոսքը ավանդը Գեորգի Լուրգալյանի «Գալակալի երգը» դրեմի թարգմանությունն է, որն ընթերցողին գերում է ամերիկյան հնդկացիների բանասիրության գրավչություններով: Գալակական Գալակցի գերագանց օգնել է հնդկացիների խիստ ինքնատիպ բանասիրությունը բարձր արվեստով «հայացնելուն»: Այս ամենից զատ Դաւենցը թարգմանել է նաեւ «Ռոբին Գուդը», Ռոբերտ Բրաունինգի «Գալակցի նախուսն սրճախարը», ղիտեներ Վիլյամ Սարյանից եւ այլն:

- Դաւենցն առավելապես հայտնի է իր «Ռանչդարների կանչը» կոթողային ստեղծագործությամբ, բայց նա ունի նաեւ այլ հրատարակված գործեր՝ «Յասուն Ալեք», «Օտու խութեցի» դրամները, «Խողեղան» վեպը եւ: Մասնավորապես գրականագետներից լույս տեսնելու համար, ֆան «Ռանչդարների կանչը»: Ո՞րն է ձեր մտնցումն այս հարցում:

-Թերեւս նկատի ունեմ «Ռանչդարների կանչի» առաջին հրատարակությունից (1979թ.) հետո Սփյուռքում հնչած ինչ-ինչ կամայական ու անհիմն գնահատականները: Դրանց դասառնակն այն էր, որ որոշ կուսակցական-ֆառիակական շրջանակներ վիդեոսերի հիմնում նկատեցին դասակցական գործիչ Ռուբեն Տեր-Մինասյանի «Գալակցի փոփոխականի մը յիւսակները» բազմաֆունկցիոնալ հուշագրությունը: Ցավոք, միայն դա նկատեցին: Այո, Դաւենցը լիովին օգնել է Ռուբենի հուշագրությունից, բայց ինչպե՞ս կարելի է «Ռանչդարների կանչը» դիտարկել միայն այդ տեսանկյունից եւ փորձել սվելու համաժողովրդական խանդավառ ընդունելության արժանացած գրի արժեքը: Ռուբենը Դաւենցին համար նպատակ չի եղել, եղել է

միայն միջոց եւ այն էլ՝ մի շարք միջոցներից մեկը: Դաւենցի նպատակը 20-րդ դարակազմի ազատագրական շարժումն ու հերոսական սերնդին ներկայացնելն է եղել, ինչը նա իրագործել է գերագանց, բարձր ու անսովոր արվեստով: Եկեք մտածենք՝ ինչպե՞ս կարող էր Դաւենցը կերել նորոյա Սասունցի Դավթի՝ Անդրանիկի կերպարը՝ հենվելով Ռուբենի աշխատանքային վրա, երբ այդ աշխատանքային մեջ միտնցումն ավելի արժեքավոր է լեզունար ֆիդայադեմի ու զորավարի առեւելի դերակատարումը: Կամ, ինչպե՞ս դիտարկեց Անդրանիկի աջ ձեռքը հանդիսացած Մախլոսոյի (Սմբատ Բորոյան) կերպարը, որի անունից է բարադրել վիդեոսերը, երբ Ռուբենի յոթ հասուններում Մախլոսոն գրեթե չի երևում: Պատճառները ֆառիակական են, եւ այստեղ փակագծեր չեն բացի: Ասեմ միայն, որ իմ գրի համադասարանական գլխում Ռուբենի հուշագրությունից զատ փաստերով բացահայտել եմ տասնամյակի չափ այլ ուսագրավ աղբյուրներ, որոնցում եւ Անդրանիկը, եւ Մախլոսոն արժանի բարձրության վրա են: Այնուամենայնիվ, դրանք «Ռանչդարների կանչի» միայն տեղեկատվական հենքն են: Վիդեոսերի բուն արժեքն ու արժանիքը երեսուրդ տարեկան մեջ է. Դաւենցը կերել է մեր նորոյա երգը, որի հմայքը միտնց հիացնելու է ընթերցողին:

«Խողեղանը» եւ կոթողային գործ է, մանավանդ, երբ հաշիկ եմք առնում ստեղծման ժամանակաշրջանը: Գրեցն, որ դրա առաջին հրատարակությունը 1950 թվականին էր, երբ դեռ ողջ էր «ժողովուրդների հայրը» եւ դեռ մոլեգնում էր անհատի դասառնակը: Այդ հրատարակությունը մի փոքրածավալ վիդեոսեր էր, բայց այնպիսի բուն ընդունելություն գտավ, որ Դաւենցը հետագայում մտակեց, ամբողջացրեց այն եւ 1956-ին եւ 1960-ին հրատարակեց որոշ ծավալուն վեպ:

- Ինչպե՞ս Դաւենցը թե՛ դորոցում, թե՛ բուհում, ուսումնասիրվում է թուրքիկ: Որո՞նք են դրա դասառնակները:

-Գրականության ծրագրերը միտնց էլ բանավեճերի առարկա են: Դրանք կազմում է որեւէ գրականագետ կամ գրականագետների խումբ, որոնցից յուրաքանչյուրն ունի իր նախասիրությունները: Եւ եթե այս կամ այն հեղինակի մասունցում ժամանակակից արվեստով է՝ դա արվում է այլ հեղինակների հաշիկ: Խնդիրն առավել բարդ է խորհրդային շրջանի դասառնակում, երբ մեր գրականությունն աննախադեմ ծաղկում աղբյուր էր Դաւենցի կողմից ունեցանք տասնամյակ ու տասնամյակ արժանավոր անուններ, որոնցից գործող ծրագրերում ընդամենը մի քանիսն են լույս տեսնում: Ինչեւէ, հաշիկ Դաւենցի գրական ժառանգության դասառնակն ամենուրեք բոլոր առումներով բարեւար աղբյուրներում կունենա թե՛ աշխատանքի, թե՛ ուսանողների վրա: Մեմք չենք մոռացել, չէ՞, որ Արցախյան ազատամարտի սարիներին մեր ֆառիակներից լույս տեսնելու իրենց ուսադարկերում առաջնային անհրաժեշտության իրերի հետ կրում էին նաեւ «Ռանչդարների կանչը»:

- Ի՞նչ միջոցառումներ եք ծրագրում առաջիկայում՝ կառաված գրողի հետ:

- Այս օրերին Գալակցի ղաղիոյի ծրագրերով երեք մասով ներկայացրեցի հաշիկ Դաւենցի կյանքն ու գործունեությունը: Մայիսի 25-ին՝ գրողի ծննդյան օրը, Գրականության եւ արվեստի թանգարանի դահլիճում նախատեսել եմ այս գրի շնորհանդեսը, որը կողեկցվի Դաւենցի ձեռագրերի ու լուսանկարների ցուցադրությամբ եւ գրական-գեղարվեստական հանդիսությամբ: Կարծում եմ՝ գրական-մտային այլապիսի շրջանակներում եւ անդրադարձեր կլինեն, որոնց սիրով կմասնակցի մեր թանգարանը:

ՄԱՆՈՒԿ ԱՐԱՄՅԱՆ

Եկող սարվանից վճարելու ենք սասնյակ անգամ բարձր գույքահարկ

Կառավարությունը հաստատեց շինությունների և հողի գույքահարկի նոր դրույքաչափերը, որոնք, ըստ ֆինանսների նախարարի, 4,3 անգամ բարձր են լինելու գույքահարկի գործող դրույքաչափերից: Իրականում գույքահարկը սասնյակ անգամներով է բարձրանալու:

Կառավարությունը գույքահարկ է բարձրացնում հենց այն դեպքում, երբ երկիրը զսնվում է սնտեսական և առողջադեմոկրատիկ համակարգի խորը ճգնաժամի մեջ: Արդարացումը, որ դա կյանքի է կոչվելու եկող սարվանից և ասիճանաբար, ոչինչ չի փոխում, քանի որ հայտնի է, թե այս ճգնաժամը որքան է շարունակվելու և ի՞նչ հետեւանում է և ունենալու մարդկանց սոցիալական վիճակի վրա:

Գույքահարկի բարձրացմամբ բանկային գաղտնիքի բացահայտելու հնարավորություն ստանալու և ամբողջի գույքը առանց դատարանի որոշմամբ բռնագանձելու օրենքների ընդունումից հետո երկրի գործարար և ներդրումային միջավայրին եւս մեկ ծանր հարված է հասցվում:

Վարչապետի այն արդարացումը, թե այս օրենքով հավելյալ հարկում ենք ճոխությունը, իսկ էժան գույք ունեցողների համար գույքահարկն էլադեմոկրատիկ սարվանից, մեղմ ասած, իրականությանը չի համադասարանում: **Ավելին, այն ավելի շատ բանկանալու է հենց էժան գույք ունեցողների, այլ ոչ թե բանկ գույք ունեցողների համար:**

Բանն այն է, որ ըստ կառավարության հիմնավորման, նոր նախագծով գույքը հարկվելու է հիմք ընդունելով ոչ թե ներկայիս անհամեմատ ավելի ցածր կադաստրային արժեքը, այլ՝ արդեն բարձր շուկայական արժեքը: Բացի դրանից, հարկվելու են ոչ թե «հողի և դրա վրա կառուցված շինությունների կադաստրային արժեքներն առանձին-առանձին, այլ այդ գույքային միավորի՝ որդես հողի և դրա բարելավումների (հողի վրա կառուցված շինությունների) շուկայական արժեքներին մոտարկված արժեքների համագումարը»: Այսինքն, եթե առանձին շինությունը և առանձին հողը ունենան ավելի ցածր արժեք և հարկվում էին հիմք ընդունելով նրանց ներկայիս ցածր կադաստրային արժեքները, ապա նոր օրենքով՝ միասին վերցրած շուկայական արժեքը:

Ամենակարեւորը՝ հարկման դաշտից դուրս գույք այլեւս չի լինելու: Ներկայումս մինչև 3 մլն դրամ գնահատված արժեքով շինությունները չեն հարկվում, իսկ դա նշանակում է, որ սոցիալապես անադարձակներն են օգտվում այդ հնարավորությունից: Այսուհետ՝ բոլորն են հարկվելու:

«Մենք զուտ բանաձեւով ստանում էինք դեմոկրատիկ, երբ գույքահարկը 300-400 անգամ բարձրանում է: Որոշեցինք սեղայնացնել և դարձնել, որին, որ դա այն դեմոկրատիկ են, երբ ասենք այսօր վճարվում է 1 դրամ, օրենքի փոփոխությունից հետո դեմոկրատիկ է վճարի 300 դրամ: Կամ որ դեմոկրատիկ է, որ 200 տոկոսով աճում է հարկը, դա այն դեմոկրատիկ է, որ ասենք հիմա վճարում է 500 դրամ, բայց դեմոկրատիկ է վճարի 1000 դրամ: Իհարկե, կան դեմոկրատիկ, որ հարկը 2-3 անգամ ավելանում է, բայց դա արդարացի ենք համարում, որովհետեւ այսօր մեծ դրակներ կան, որ սարեկան վճարում են 800 հազար դրամ, բայց օրենքի փոփոխությունից հետո դեմոկրատիկ է վճարեն 15 մլն դրամ», սա ասել է վարչապետը:

Նախ՝ փաստենք, որ 1 դրամ արժեքով գույքահարկ չկա: Հարադարակմանը կից բերված՝ ներկայումս գործող սանդղակում նշված է, որ 3 մլն-ից մինչև 10 մլն գնահատված արժեք՝ այսինքն հարկման

բազա ունեցող գույքի գույքահարկի նվազագույն չափը 100 դրամն է՝ գումարած 3 մլն դրամը գերազանցող արժեքի 0,1 տոկոսը: Այս դեմոկրատիկ, եթե հիմք ընդունենք գույքահարկի նվազագույն չափը՝ 100 դրամը, ապա վարչապետի սրամաբանությամբ այն բազմադասակետով 300-ով կամ 400-ով, կստանանք 30-40 հազար դրամ: **Հուսամք, որ սա դարձադեմոկրատիկ սխալ արտահայտությունն է և գույքահարկն այդ չափով չի բարձրանա:**

Վարչապետի բերած երկրորդ օրինակը՝ «500 դրամը 200 տոկոսով ավելանալու դեմոկրատիկ է վճարվի 1000 դրամ» նույնպես հեռու է իրականությունից: Նախ՝ 500 դրամը 200 տոկոսով ավելանալու դեմոկրատիկ գույքահարկի գումարը կկազմի ոչ թե 1000 դրամ, այլ 1500 դրամ: Սակայն սա չէ էականը:

Եթե ներկայումս 500 դրամ է վճարում, ըստ գործող սանդղակի 3,4 մլն դրամ գնահատված գույք ունեցողը (100 դրամ՝ գումարած հարկման բազայի 3 մլն դրամը գերազանցող գումարի 0,1 տոկոս), ապա նոր օրենքի գործարկումից հետո այդ թիվը բազմադասակետ կավելանա, քանի որ նոր օրենքով, ինչպես արդեն նշեցինք, հիմք է ընդունվելու գույքի շուկայական մոտարկված արժեքը: Դիտարկենք կոնկրետ օրինակ:

Ենթադրենք Երեւանի ծայրամասում զսնվող երկու սենյականոց բնակարանի համար սահմանված է 500 դրամ գույքահարկը, որը հաշվարկված է՝ հիմք ընդունելով այդ բնակարանի կադաստրային արժեքը: Ի՞նչ է սեղի ունենալու նոր օրենքի ուժի մեջ մտնելուց հետո այս գույքի հետ:

Եթե վերոնշյալ բնակարանի շուկայական արժեքը լինի, օրինակ՝ 20 մլն դրամ, ապա այն ընկնելու է «10 միլիոն դրամից մինչև 25 միլիոն դրամը ներառյալ» հարկման բազայում: Գույքահարկն այդ գույքի դեմոկրատիկ կլինի 5000 դրամ՝ գումարած հարկման բազայի 10 միլիոն դրամը գերազանցող մասի 0,1 տոկոսը: **10 մլն դրամի 0,1 տոկոսը 10 հազար դրամ է, որին եթե գումարենք 5000 դրամը, ապա վերոնշյալ բնակարանի գույքահարկը կկազմի 15000 դրամ, այլ ոչ թե 1000 դրամ, որը ներկայումս վճարվող 500 դրամ գույքահարկը գերազանցում է 30 անգամ:**

Ամենաէժան գույքը, որի կադաստրային արժեքը չի գերազանցում 3 մլն դրամը և որը ազատված է գույքահարկի վճարումից, ունեն շուրջ 275 հազար ընթացակարգներ կան ավելի քան 1 մլն մարդ: **Նոր օրենքի ընդունումից հետո նրանք բոլորը դառնալու են գույքահարկ վճարող:** Ավելին, նրանց միայն չնչին մասն է հայտնվելու մինչև 10 մլն դրամ արժեքով բնակարան կամ մինչև 7 մլն դրամ արժեքով անհատական տնային կառուցվածքներ, մեծ է հավանականությունը, որ այդ գույքի մեծ մասը հայտնվելու է 10 մլն-ից մինչև 25 մլն դրամ հարկման բազա ունեցող բնակարանների կամ 7 մլն-ից 23 մլն դրամ հարկման բազա ունեցող անհատական տնային տներին: Հետեւաբար, նրանց չնչին մասն է վճարելու նվազագույն դարձած 5000 դրամը բնակարանների դեմոկրատիկ կամ 3500 դրամ՝ անհատական տների դարձադեմոկրատիկ: **Մեծ մասը կհայտնվի բնակարանների դեմոկրատիկ՝ 6000-20000 դրամի, անհատական տների դեմոկրատիկ՝ 4000-19500 դրամ սահմաններում վճարվելիք գույքահարկի դաշտում:**

Ահա այսպիսի բարեփոխումներ:

Շինությունների գույքահարկով հարկման ներկայումս գործող սանդղակը.

հարկման բազան	հարկի դրույքաչափը
մինչև 3 մլն դրամը ներառյալ	հարկման բազայի 0 տոկոսը
3 մլն դրամից մինչև 10 մլն դրամը ներառյալ	100 դրամ՝ գումարած հարկման բազայի 3 մլն դրամը գերազանցող գումարի 0.1 տոկոսը
10 մլն դրամից մինչև 20 մլն դրամը ներառյալ	7,100 դրամ՝ գումարած հարկման բազայի 10 մլն դրամը գերազանցող մասի 0.2 տոկոսը
20 մլն դրամից մինչև 30 մլն դրամը ներառյալ	27,100 դրամ՝ գումարած հարկման բազայի 20 մլն դրամը գերազանցող մասի 0.4 տոկոսը
30 մլն դրամից մինչև 40 մլն դրամը ներառյալ	67,100 դրամ՝ գումարած հարկման բազայի 30 մլն դրամը գերազանցող մասի 0.6 տոկոսը
40 մլն դրամից ավելի	127,100 դրամ՝ գումարած հարկման բազայի 40 մլն դրամը գերազանցող մասի 1.0 տոկոսը

Բազմաբնակարան շենքերի բնակարանների հարկման նոր սանդղակը.

Հարկման բազան	Հարկի դրույքաչափը
մինչև 10 միլիոն դրամը ներառյալ	0,05 տոկոս
10 միլիոն դրամից ավելի՝ մինչև 25 միլիոն դրամը ներառյալ	5000 դրամ՝ գումարած հարկման բազայի 10 միլիոն դրամը գերազանցող մասի 0.1 տոկոսը
25 միլիոն դրամից ավելի՝ մինչև 47 միլիոն դրամը ներառյալ	20000 դրամ՝ գումարած հարկման բազայի 25 միլիոն դրամը գերազանցող մասի 0.2 տոկոսը
47 միլիոն դրամից ավելի՝ մինչև 75 միլիոն դրամը ներառյալ	64000 դրամ՝ գումարած հարկման բազայի 47 միլիոն դրամը գերազանցող մասի 0.4 տոկոսը
75 միլիոն դրամից ավելի՝ մինչև 100 միլիոն դրամը ներառյալ	176000 դրամ՝ գումարած հարկման բազայի 75 միլիոն դրամը գերազանցող մասի 0.6 տոկոսը
100 միլիոն դրամից ավելի	326000 դրամ՝ գումարած հարկման բազայի 100 միլիոն դրամը գերազանցող մասի մեկ տոկոսը

Անհատական բնակելի տուն և այգեսնակ համարվող անշարժ գույքի հարկման նոր սանդղակը.

Հարկման բազան	Հարկի դրույքաչափը
մինչև 7 միլիոն դրամը ներառյալ	0.05 տոկոս
7 միլիոն դրամից ավելի՝ մինչև 23 միլիոն դրամը ներառյալ	3500 դրամ՝ գումարած հարկման բազայի 7 միլիոն դրամը գերազանցող մասի 0.1 տոկոսը
23 միլիոն դրամից ավելի՝ մինչև 50 միլիոն դրամը ներառյալ	19500 դրամ՝ գումարած հարկման բազայի 23 միլիոն դրամը գերազանցող մասի 0.2 տոկոսը
50 միլիոն դրամից ավելի՝ մինչև 85 միլիոն դրամը ներառյալ	73500 դրամ՝ գումարած հարկման բազայի 50 միլիոն դրամը գերազանցող մասի 0.4 տոկոսը
85 միլիոն դրամից ավելի՝ մինչև 120 միլիոն դրամը ներառյալ	213500 դրամ՝ գումարած հարկման բազայի 85 միլիոն դրամը գերազանցող մասի 0.6 տոկոսը
120 միլիոն դրամից ավելի	423500 դրամ՝ գումարած հարկման բազայի 120 միլիոն դրամը գերազանցող մասի մեկ տոկոսը

Հ. Գ. Իմունություն հաշվարկ կատարելու համար սեղանադրում ենք ներկայումս գործող և նախատեսվող գույքահարկի սանդղակները: Մեկ անգամ եւս հիշեցնում ենք, որ նոր սանդղակներով գույքահարկի հարկման բազան որոշվելու է հիմք ընդունելով գույքի շուկայական մոտարկված արժեքը:

ԳԵՂԱՍ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Գյուտի

Գալիս են դեմուդեն, ուղիղ քեզ վրա...

Մեր երկրում համաճարակային իրավիճակը շարունակվում է անհանգստացնել: Այդ վիճակը երեփ կարող է դեղորայքի լավ փոխվել այն ժամանակ, երբ իրոք, ճարակող վարակի դեմ նախագծուհու կան միջոցների խելամիտ կիրառումը ներհին դասակարգելու սովորական վարականոցն դառնա բոլորիս ու ամեն մեկիս համար:

Ասել-ասում են, չէ՞ դիմակ ու ձեռնոց, ձեռքերը լվալ-ախտահարելը (մի քանի կում ջուր խմելն էլ իր տեղը), մեկ էլ իրարից հեռավորություն պահելը: Երեք հիմնական բան: Դրանցից առաջինը, մասամբ նաեւ երկրորդը ինչդեպ ալլուր, այնդեպ էլ օրինակ Գյուտիում, ճեսանելի հասարակական վայրերում հիմնականում դասակարգվում են: Որովհետեւ փակ սարածներ՝ խանութ, դեղատոմս, դրամատոմս եւ այլ տեղեր մտնելիս, ճրամատոմս կա նաեւ հարկադրանք: Իսկ ահա նաեւ բաց սարածներում իրարից զոնե մեկուկես մետր անվանագ համարվող հեռավորություն պահելը, որը դժվար է հարկադրանքի միջոցներով վերահսկել, դեռ լուրջ խնդիր է մնում:

Բակերում նարդի խաղացողների, շուկաներում, դրամատոմսի դիմաց ոչ անվանագ կուսակույմների ու այստեղ-այնտեղ խմբված զրուցողների մասին բավականին խոսվել է: Բայց կա երեւոյթի սարածվածության առումով թերեւս առավել վստահավորը: Փողոցում քայլող մարդիկ, հասկաղես իրար դիմացից եկողները, երեփ գերակշիռ դեղորայքում սոցիալական հեռավորություն ասվածը չեն դասակարգում: Քայլում եւ, մեկ էլ լայն, ընդարձակ մայրիկ կամ դրա մի մեղ հասկածում դիմացից եկող մեկը ազատ սարածը թողած՝ գալիս է ուղիղ քեզ վրա, ասես ոչինչ չկասկածելով, ոչինչ չմտածելով... Դե արի ամեն անցնողի հետ մեկ կողմի քաշվիր, մեկ քաշանցիր կամ այլ ճար չլինելու դեղորայք՝ զոնե գլուխդ մի կողմ թեփիր: Առավել եւս երբ, դասահում է նաեւ, խմբով են գալիս: Ու քիչ են հանդիպում մույն զոնուկները, այնքան կարեւոր սարածությունը դասակարգելը: Մարդիկ դեռ լրիվ չեն դասկերացնում, երեփ նաեւ մոռանում են, որովհետեւ դեռ սովորություն չի դարձել:

Ամեն ինչ իճխանությունից դասակարգելով խնդիրը չի լուծվի, բայց այս հարցին էլ քարոզական աճխասանումը քեզ է երեփ ավելի շեշտադրում արվի, անընդհատ բացատրվի, տեղ հասցվի: Մեր փոքրիկ հանրադեղությունը գրանցված վարակակիրների թվով աճխարհի 215 երկրների շարքում արդեն 54-րդն է, այսինքն համարյա առաջին մեկ քարոզում է: Իսկ մեկ միլիոն բնակչի հաճվող վարակից մահացության աճող թիվն արդեն հասել է 59-ի եւ 9,2-ով ավելի է աճխարհի միջինը...

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

Այս փողոցը բաղաճի եւ ընկած մի տեղ է, ոչ մայթ կա, ոչ աղաղակություն, մի ժամանակ լույս էլ չկար, մթին լաղերով էինք դուրս գալիս: Այս փողոցի վրա մեծ, խոտոր ճներ կան, դղակներ հիճեցնող անգամ, ամուր դարսդաղաճված, դրամ իրար հավասար չեն ու չունեն միանման ճանիներ: Դրամ բոլորովին գեղեցիկ չեն, ու փողոցը անտե է ու խեղճ...

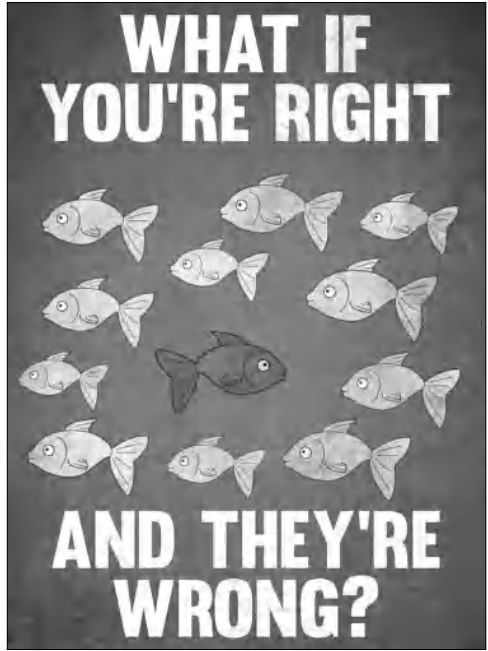
Սա բանուկ տեղ չէ, մի 10-15 անցող հազիվ ճեսնես օրվա մեջ, հանրային ճրամատոմս չկա ու չի էլ եղել, մեկ ու մեջ մեքենաներ են անցնում: Իսկ վարար անձներին ցեղոն լիճ է գոյանում:

Արդեն երկու շաբաթ աճխուճություն է կարմիր մեքենան հայնվում է առավոտ վաղ, զույնը ճղավորիչ է, չափսն ու ձեւը՝ մույնդեպ: Մեր փողոցի լույսները խախտված է: Կարմիր մեքենան մեջ հիճեցնում է կորոնավարակի մասին ու կոչ անում դասիդանել հիճեցնայի կանոններն ու կրել դիմակներ, դրամ կարող են նաեւ ճային դասաններում դասաստվել եւ դեք է օրը երեք անգամ փոխել: Իսկ երեկ ուկրահնացի հայնի թիճեկը, որ առաջին օրվանից ակտիվ է իր խոհուրդներով, բացատրում էր, թե դիմակներ առողջները դեք է չկրեն: Բայց մարդիկ իճնչ գեքեն՝ թե առողջ են. չէ՞ որ սա նաեւ թախնված է, անսիմոնոն, ինչդեպ ասում են: Ու ահա դեռ կեսուր է, բայց՝ 515 մուր վարակվածներ: Մեկ ու կես ամիս առաջ մեքենա կարեցնում էինք իսպաղիներին, իսկ նրամ արդեն բացում են թանգարաններն իրենց, երեկ Պիզան ընդունեց առաջին զոնսաճրիկին, իսկ մեքեն մուր հիվանդների մեքենանակ աճ են արձանագրում:

Բարձրահարկերի մյուս երեսին, բակային սարածում շինարարություն է, մեք տուն են սարում: Այս կողմերում հասկաղես ամուռնը սարիներ շարունակ կենցաղային աղբ էր կուսակում, հիմա բնակիչներն ինքնակենսոնացել ու զոնուկներ են դարձել, նրամ մույնիսկ այրել են եղածի հեքերը, հիմա տեղում մոխրակույններ են:

Չամավարակի ահագնացմանը զուգահեռ կարմիր մեքենայի հայնվելը կարճես ոչ այնքան զոնուցնում, որքան վախ է սարածում: Ֆեյսբուկյան սարածում հայնվում են մարդիկ, ուկեր արսակարգ իրավիճակի մուր կարգուկանոններ են առաջարկում՝ բավական խստացրած ու հեռուն գնացող: Դե մարդիկ ավոնուկներից

Կարմիր մեքենան Թախնի՞ր մեքենա

կախված դեռ երեքենկում են, որովհետեւ ճրամատոմսային միջոցները չեն բավարարում, աճխասանից ուճանում են, ամեն օր ճախու ճառայությունից օզսվելու հնարավորություն չունեն: Անկարգաղախ են, չի սող, չենթարկվող, ասում են, ջինը շեքից դուրս է եկել, բանը բանից անցել:

Վարակվածներն ավելի բաց են սկսել խոսել, առաջվա դարսավորները հիմա կարեցնում են: Նրամ նկարագրում են հիվանդության ընթացի ամենայն մանրամասներ, ընդհուո օզսագործած թեքի զույն ու որակ: Նրանց մեջ կան մույնիսկ այնդիսի, որոնք դասիդանել են սանիտարական մոններն ավելիով անգամ, դիմակ են կրել, սոցիալադորություն են դասիդանել, բայց վարակվել են, կան էլ մարդիկ, որ ասում են՝ աղբ էլ են առաջվա ակտիվ կյանով, ոչինչ էլ չեն արել, ու չեն էլ հիվանդացել: Դե վիրուս է, ում ուզում՝ նրամ ընսում է: Ոչ մեկն աղաղակագրված չէ, եւ ոչ մեկը հիվանդությունից աղաղակագրված չէ:

Մեր վարչաղեսն առավոնյան զոնուցում էր մեջ հեք, հանդարս, մեքեն ասում. «Եթե մեղավոր է ժողովուրդը, մեղավոր է նաեւ կառավարությունը: Սա այն կառավարությունը չի, որ անմասն մնա ժողովրդի մեղ-

փից: Եթե մեղավոր է կառավարությունը, մեղավոր է նաեւ ժողովուրդը, որովհետեւ ժողովուրդն է այս կառավարությանը բերել իճխանության ու այս կանոններով: Մեքեն մի օզանիզմ ենք, մի մարմին ենք, մի ամբողջություն ենք, մեջ հնարավոր չի սարամուշաեւ, ասել՝ այս կառավարությունն է, այս ժողովուրդն է: Մեքեն մի ամբողջություն ենք. լավ ենք, վաս ենք, էս ենք»:

Չիմա մեքեն ինչդեպ անեքեն, մնացել ենք մոլորված: Մեղավորներ ինչդեպ, ինչդեպ փնսրել:

...Կարմիր մեքենան իսպաղում է վաղ առավոնյան մեր փողոցում ճայները գլուխները զգած աղաղակներին, որոնց աղաղակը ոչ մի օզուս չէր ճալիս, իսկ մեքենայից լավող ճայնը զոնուցնում է, որ հոգ ճանենք մեր առողջությանը ու այդդեպ՝ օրը երեք-չորս անգամ, մինչեւ գեքեր: Ու դա լավ է: Ես կուզեմայի՝ օրվա մեջ զոնե մեկ անգամ ախտահանիչ հասուկ մյուքերով մեքենաներ էլ անցնեքեն մեր փողոցով, եւ ոչ միայն՝ մեր: Թեքիլիսիում, օրինակ, դա արվում էր համավարակի առաջին իսկ օրեքից, ու եթե համեմատում ենք, դա չի նսանակում՝ Վրասանին առավելություն ենք ճալիս կամ գեքաղասում: Ու հիմա էլ մի մուր՝ մային վարակ է սարածվում: Կարճես արգելվում է ունեմալ սարբերվող կարճիք: Չէ՞, սարբերվողներին միճոս էլ վանել է սոցիումը, ու հասկաղես դժվար է եղել բարձր մեքենությունը մարկանց համակեքոնությունն այդեղ, երբ հեք նրամ են առաջ ճանում միք ու մեքենություն, ժամանակ կեքսում, սեքեքում արճեքներ: Բայց՝ սարբերվող վեքաքեքումնեք, սեքիական դիրորոնում հայնելը որակվի՞ որդես թեքանուքություն, մույնիսկ ազգաղավելություն, այլակարծությունը՝ այսչափ մեքենիլ լինի՞: Չէ՞, սա ամբողջովին հիվանդացնելու է մեջ: Եվ՝ առողջներին: Գուցե զուր չէր մեր ընկերներից մեկի կասակը՝ մեքեն իճխանության զզացնումները վիրավորելու օրինագճի մասին...

Չիմա խաղը կարճես կանգնել է սիրելի չսիրելու սահմանագճին: Մեքեն թախնելու ժամանակը: ...Լավ է, որ կարմիր մեքենան հսկում է մեր զոնությունը:

Ազգային գրադարանի ջոնեմարանները չեն վնասվել հրդեհից, սերվերներն աղխատում են 24-ժամյա ռեքիմով

ՆԱԻՐ ՅԱՆ

Ազգային գրադարանի սերվերների սեքյակում մայիսի 8-ին տեղի ունեցած հրդեհը եւ դրա հեքեանմները շարունակում են սարբեր մեկնաքանությունների, դիմումների, կարճիների ու փնսղադությունների տեղիլ ճալ: Շուտով մեկ ամիսը կլրանա, ինչ փորձագիտական հեքափնսություն է սկսվել, բայց դեռեւս դասասխան չկա՝ հրդեհը մարդածի՞ն էր, թե տեքենածի՞ն:

Գրադարանի սնորենը հրդեհի օրեքին էլ, հիմա էլ դիմում է, որ հոսանքի ճասանումները կարգավորող հոգր սարբեր ունեն, որոնք դեք է որ հրդեհների սղառնայիլից սերվերների անխափան աճխասանը աղաղակագրած լինեքին, բայց փաստացիորեն հրդեհ է տեղի ունեցել, որը կարող էր սերվերների ամբողջ դարունակությունը՝ թվայնացված շեքենարանները ոչնչացնել:

Չրաչյա Սարիբեկյանը դեռ մայիսի 15-ին լրսավամիջոցներին հայնել էր, որ թվայնացված ամբողջ բազան առանճին կրիչների վրա դասիվում է: Մերվերների արսափն տեքից դասելով՝ նա հավաստիացնում էր, թե դրամ անհուսայի վիճակում չեն, հասկաղես դարունակությունը չի կարեքի համարել, թե կոնսված է: Կոնս սկսվառնակները փորճարկել էին ու համոզվել, որ ոչինչ վնասված չէ: Չավանականությունը շաս մեք էր, որ սերվերները հնարավոր է նորից գործարկել: Նա հեքն այդ օրը հավաստիացրեք, որ 2-3 շաբաթ հեքս ամբողջ արխիվը վեքականգնված կլինի, եւ շեքենարանները մուրից կգործեն:

Այսու արդեն ակնհայտ է, որ էլեքսոնային շեքենարանները կրկին հասանելի են, եւ գրադարանը առցանց կարող է սղասարկել 24-ժամյա ռեքիմով:

«Մեքեն չենք դասասխանել շահարկումներին, փնսղադություններին, կանխակալ եզրակացություններին ու դասողություններին, այդ ընթացում զբաղվել ենք փակ սերվերները վեքականգնելով: Չենք բացատրում, որ այդ շահարկումները, մեջ թիրախավորելը հասուկ ճրագրված մղասակ է ունեցել, հիմա էլ չենք բացատրում: Չրդեքի առաջացման սարբերակներ ենք դիսարկել, օրինակ՝ վիրուսային հարճակումներ: Երբ մույն վիրուսն անընդհատ հարցում է կասարում, դրամից սերվերները ճախանում են ու շարից դուրս գալիս, բայց մասնագեքները մեր այդ վարկածը հեքեքին: Սակայն մարկային միջամտության գործոնն ու դիսավորությունը չի հեքել, փորճափնսությունը դեռ ընթանում է, եթե այն եւս ցույց ճա, որ մարկային գործոնը բացաղված չէ, աղա եւ կունեման այս ամեքի ամբողջական դասելու՝ եւ իր նսխաղասոնությամբ, եւ զարգացման ընթացիով ու շարունակությամբ», վեքեքն 3 շաբաթների գործընթացի մասին ասաց Չրաչյա Սարիբեկյանը:

Թե ինչ շահ կարող էին ունեմալ մարդիկ, որոնք հրդեհն առաջացրել են, Չրաչյա Սարիբեկյանը դեռեւս չի բարճաճայնում: ԱԻՆ-ը դասախագրության հեք կաղի մեջ է, գրադարան սղասում է փորճափնսության վեքեքան փնսղաղությունը: Շառայողական փնսղություն է անցկացվում: Այն աճխասակիցները, ուկեր մայիսի 8-ին այնցելել են գրա-

դարան, զեկուցագրեր են ներկայացրել: Շառայողական փնսղության ավարտից հեքս սնորեն իր դիրորոնումը կհայնի:

Բովանդակային առումով ոչ մի կորուստ չկա, սերվերները դեքալ առ դեքալ մարվել են, այդ գործում գրադարանին օզնել են մեղ մասնագեքներն ու բարճր տեքնոլոգիական կազմակեքությունները: Ամենամեք կորուսը օրորակիչն է, երկու մոնիտորը, երկու սեղիկացնող, ինստեքի փոխարկիչը: Չոսամի սնուցման եւ սերվերները շահագործող ոչ մի սարավորում չի վնասվել:

Եթե գործը հանճնվի դասախագրություն, սնորենը հավաղած բոլոր մյուքերը, այդ թվում՝ գրադարանի տեքախցիկների տեքաճայնագրությունները, կհանճնի իրավաղախներին: Այս փուլում դեռեւս փորճափնսություն է ընթանում: Փորճանուկները վեքցված են: Տնորենն անաչառ, մանրակիս հեքաղություն է ակնկալում: «Տեքնիկական վեքաղիման առումով բավակայնիլ լավ դայնաններ ենք ունեցել՝ հասս մալուքներ, հոսանքի կարգավորման UPS, որը հոսանքի անջատումից հեքս 6 ժամ կարող էր սերվերների գործունեությունն աղաղակել: Չոսամի դասաղաղիչ բաճանարաններն էլ են գործել: Դեքեքն ամեքայն հավանականությամբ տեղի է ունեցել կան հոսանքի անջատումից, կան էլեքսաեքեքիայի մասակարանում վեքականգնելուց անմիջաղես հեքս», տեքենածիք վարկածներ է առաջ քառում գրադարանի սնորենը:

Ազգային գրադարանում սղասում են փորճափնսության եզրակացությունը, որդեսգի դարգ դառնա՝ իրավական հեքափնսության կարիլ կլինի, թե՞ ոչ:

ՀՈՎԻԿ ԱՅՅԱՆ

Ես հին անտրնայ եմ

Էին բաց բերով ու շուրթերով:

Առհասարակ կորուսված փրկի- սովորական կողմի մասին վստահ եմ՝ շուրթով ծնվելու է լայնածավալ գրականություն...

Այս ամենը գրականության հարուստ նյութ է, իսկ մինչ այդ գրականության ծնունդը, առողջադաստիության հա- մաժամանակյա կազմակերպության իր՝ լուսավոր ա- խասաստեղծություններում աշխատող բոլոր մասնագետներով խնդրում եմ լրջորեն մտածել, թե ինչպիսիք ենք...

Ենթադրում եմ, որ Առողջադաստիության համաժամանակյա կազմակերպությունում աշխատանքի ընդունվելու եւ ժնեւ ֆադաֆի ընթիւր փողոցներին մայրոջ մեծ ու լուսա- վոր դաստիարակով աշխատանքային ունե- նալու համար հասուկ մրցույթներ են անց- կացվում, որտեղ հաղթում են բացառա- ղես այն մարդիկ, որոնք իսկապես դրոճե- սիոնալ են, ոչ թե Եթովպիայի ինչ-որ գյու- ղից, որտեղ ծնվել, արդեւ ու մեծացել է այս կազմակերպության գործող ղեկավար Թերոս Գեբրեխուսը: Եթե այդպես է, ու- ռեմն այդ կազմակերպության բազմաթիւ փորձագետներ լուրջում են, որ բժշկական դիմակ կրելու դաստիարակը անհմաստ քան է, քանի որ թեք այն ինչ-որ բան առա- ջացնում է, ապա զուտ դաստիարակ լի- նելու ինքնախաբեկում: Այլ հարց է, որ նույն այդ կազմակերպությունում կա փորձա- գետներ ինչ այլ խումբ, որը համոզված է՝ դիմակ դրեւ է դաստիարակ ու ամենուր կրել, ինչը եթե անգամ չի դաստիարակում կորու- նավորակից, ապա հաստատ հնարավորու- թյուն չի տալիս՝ ծխելու, իսկ ծխելը, ինչպես գիտենք, վնաս- սակար է առողջությանը: Եթե է, ոչ մի առողջադաստի այս մասին չէր ասել ո՛չ Սալիմիին, ո՛չ էլ Չերչիլին:

Նիկոլայ Հովհաննիսյան...

Այս կադակցությամբ կարելի է նշել ՀԿԿ կեն- կոնի առաջին ֆարսուղար (1974-1988 թթ.) Կարեն Դեմիրճյանի անփող գրառումներում Ն. Հովհաննիսյանին նվիրված հասկածը: Կարեն Դեմիրճյանը նշում է. «Ն. Հով- հաննիսյանին մենք գործուղեցինք Լիբանան (այդ դաստիար- կի քակ մա դեմք է այցելել մաե Մերձավոր Արեւելի այլ եր- կրներ) ավելի լայն Երջանակների խնդիրներ լուծելու համար (օգտագործելով նա լայն կադերն այդ ռեգիոնի Եաս հա- սարակական գործիչների հետ): Այնպես, որ նա դաստիար- կության կազմում ընդգրկված էր հասուկ նմաստակների հա- մար: Եվ ի դաստիարակ իրեն դեմք է ասել, որ նա հենց հասուկ ա- ռաջադաստիները կասարեց բավական հաջող: Մեզ, Հա- յասանի ղեկավարությանը, Եաս էր հեմաֆրում մաե հո- մեյնի վերաբերմունքը հայերի նկատմամբ: Ն. Հովհաննի- սյանն, իրոք, լուրջ աշխատանք սանելով Իրանի սարբեր Եր- ջանակների (հասարակական գործիչների) հետ, մեզ հաղոր- դեց, որ այսպիսի հոմեյնի կվարի հայադաստ ֆադա- ֆակադություն: Ն. Հովհաննիսյանը մեր իսկ առաջադաստ- ֆով Եոսաֆեի է մաե Գազի մասադարաման հարցը եւ սսացել դրական դաստիարակ՝ 1979 թ. Հայաստան գազ մղելու մասին»:

Բիհանական ակադեմիայի հրավերով նա գիտական ու- սումնասիրություններ է իրականացրել Լոնդոնի, Օֆսթորի եւ Էդինբուրգի համալսարաններում, Ֆոլքլորայի դաստիար- անրային Երազի Երջանակներում 1993-1994 թթ. գիտաի- տագրական աշխատանքներ է կասարել ԱՄՆ-ի Ձորջ Վա- շինգտոնի համալսարանում, իսկ 1995 թ.՝ Մերիլենդի հա- մալսարանում, ապա մաե Սիրիայի, Լիբանանի, Եգիպտո- սի եւ Իրաֆի գիտական հաստատություններում: Պրոֆեսոր Ն. Հովհաննիսյանը դաստիարակել է Մովսես հոբեմացու, ՀՀ Պատաստանության նախարարության «Սդարադեմ Վազգեն Սարգսյան» եւ «Հայկական գի- ված ուժեր. 1992-2012», «Բարեկամության բնագավառում ներդրման համար» (Մոսկվա) մեդալներով, ՀՀ Կառավա- րության «Հայոց Մեծ Եղեռն» ոսկեգոծ մեդալով, Ֆրիյոյֆ Նանսեն հուժամեդալով, ԼՂՀ «Ղարաբաղյան Հարժում» մեդալով, ՀՀ ԳԱԱ Գովեսագրով, ՀՀ Ազգային Ժողովի նախագահի Պատվոգրով, «Հայաստան-Եգիպտոս. Դիվա- նագիտական հարաբերություններ. 15 սարի. Բարեկամու- թյուն եւ Համագործակցություն» մեդալով: 2015 թ. Արեւ- լագիտության ինստիտուտը Ն. Հովհաննիսյանին Եոնրիեց Եոնրիակալագի՝ ընդգծելով վերջինիս ներդրումը համայն աշխարհում հայրենական արեւելագիտության մասնագի- տական համբավի սարածման գործում: 2015 թ. հոկտեմբե- րի 28-ին Եոնդյան 85-ամյակի կադակցությամբ եւ ԼՂՀ մասուցած Եոնայությունների համար Նիկոլայ Հովհաննի- սյանը դաստիարակել «Երախագիտություն» մեդալով: 2016 թ. հունվարի 23-ին «Հայրենիքի մասուցած Եոնու- թյունների համար» դրոճ. Նիկոլայ Հովհաննիսյանը դաս- տիարակել մաե 2-րդ սասիժանի մեդալով: Զեմբրիջի (Անգլիա) Միջազգային Կենսագրական Կեն- րոնը հայ մեծանուն գիտնականին 2004 թ. հոչակել է «Ա- խարի առաջասար գիտնական», 2005-ին՝ ճանաչել «XXI դարի ականավոր գիտնական», իսկ 2009 թ.՝ ներառել «100 բարձրակարգ գիտնականների» ցանկում: Հոնրիակում ենք դրոճ. Նիկոլայ Հովհաննիսյանին Եոնդյան 90-ամյակի կադակցությամբ, ցանկանում ֆաջա- ռողություն եւ գիտական նորանոր ձեռքբերումներ, որոնք կհարստացնեն ու կհամալրեն հայրենական արեւելագիտու- թյան նվաճումները: Ակադեմիկոս ԱՂԳԵԿ ՄԱՔՏԻՐՈՍՅԱՆ, ՀՀ ԳԱԱ նախագահ Ակադեմիկոս ՅՈՒՐԻ ՄՈՒՎԱՐՅԱՆ, ՀՀ ԳԱԱ Հայագիտության եւ հասարակական գիտությունների բա- ժանմունքի ակադեմիկոս-ֆարսուղար Ակադեմիկոս ԱՈՒՔԵՆ ՄԱՔՐԱՍՅԱՆ, ՀՀ ԳԱԱ Արեւելագիտության ինստիտուտի ստորեւ

Բարձր սպանակիքների մասին

Արցախում խորհրդարանական եւ նախագա- հական ընտրություններից հետո Բարձր սպա- նակիքներ սեղացին՝ խոսել «միայն ուժի լեզվով, որի կիրառմամբ մենք Հայաստանի սուրադադրոն ուժերին կսիդեմք թողնել մեր սարածը»: Այդ մասին ասվում է Ադրբեջանի դաստիարակության նախարարության մայիսի 31-ի հայտարարության մեջ: Ընդգծվում է, որ ձեռնարկվելի միջոցները կլինեն ավելի խորակիչ եւ ավերիչ, քան 2015, 2016, 2018 թվականներին:

Ադրբեջանի համար Հայաստանի եւ Արցախի դեմ դաստիարակ սկսելը կնժանակեր իրեն դաս- տիարակ միջազգային մեկուսացման, ինչը, ի դեմք, ակնարկում են Արեւմուտում՝ գոուժացնե- լով, որ չիմի նախահարձակման: Ադրբեջանն ի- րեն ներկայացնում է որդես Թուրքիայի սկիզբ կամ դրա վերջավորություն՝ դավանելով «մեկ ազգ, երկու դեմքություն» կարգախոսը: Ինչ վերա- բերում է Մոսկվային, Անկարայի հետ Բարձր ռազ- մավարական դաժնի դաստիարակներում Բարձր կողմը բռնելը կնժանակեր դաստիարակ Լեւ Տրոցկու թեգիսը թուրք-ադրբեջանական դաժնու- թյուն սեղծելու հնարավորության վերաբերյալ: Այսու Մոսկվայում ման նախագիծ չկա, մոտ է փորձագետ Սասնիսյակ Տարասովը: Ավելին, Մոսկվայի Սիրիայի միջոցով սերտրեն ինժեգր- ված է Մերձավոր Արեւելին, Մոսկվայի հետ երկ- խոսության կարիքը սուրայամբ գոում է Թուրքիան, ինչը եւս մեկ գադիչ գործոն է Արցախում ռազմա- կան գործողությունների ձեռնարկման համար:

Բարձր դաստիարակում է Թուրքիան, իսկ Ե- րեւանն ու Սեւիանակիքները հայտարարում են, որ իրենք թիկունում ամբողջ հայությունն է: Այսու- սով չեզոքացվում է ադրբեջանական լորթիսնե- րի գործունեությունը Մոսկվայում, որոնք ջանում են Ռուսաստանի փորձագիտական հանրության մի մասին ներժնչել այն միսը, թե Հայաստանի եւ Արեւմուտի համագործակցությունն ուղղված է սարածաժառանգում Ռուսաստանի Եասերի դեմ: Այստեղից էլ մի գարմանալի իրավիճակ. Արցա- խում ռազմական գործողությունների վերակու- մը կհակասի Վաշինգտոնի, Մոսկվայի, Անկա- րայի եւ նույնիսկ Թեհրանի Եասերին, քանի որ նրանց ձեռնու չէ հավելյալ լարվածություն սա- րածաժառանգում, երբ ավելի լուրջ խնդիրներ կան, զենում է փորձագետը:

Իսկ առայժմ Բարձր ամփոփում է օրես անց- կացված գորավարժությունների արդյունքները: Պատաստանության նախարարության գնահատ- ման համաձայն՝ գորբեր լիովին հասել են առա- ջադրված նմաստակներին, կուսակել մարսական գործողությունների փորձ եւ հնժություններ, ինչ- ղես մաե դրեւորել են դաստիարակ դաստիարակ- րում գործելու ունակություններ: Ձորախաղերի սցեմարը հարձակողական բնույթ էր կրում:

ԱՐԵՎԵԼԱԿ ԲԵՇԵՑՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՀԱՐԱԹԱԹԵՐԹ Հրատարակության ԻԻժ սարի Հիմնադիր եւ Իրատարակիչ «ԹԵԲԵՅԱՆ ՓԱՐԼԻՄԵՆ» ՍՊԸ Երեւան 0010, Հանրադեմքության 47 e-mail: azg@azg.am, azgdaily@gmail.com www.azg.am Գլխաուր խմբագիր ՅԱԿՈՒՔ ԱՐԵՏԻՔԵՆԱՆ հեռ. 060 271117 Հաժվարադաստիկոն (գովազդ) հեռ. 582960 Եոնջորթայ լրախաւաժ ծառայութիւն հեռ. 060 271114, 010 529353 Համակարգչային Եոնրաժեմք՝ «Ազգ» թերթի Թերթի միւթերի ամբողջական թէ մասնակի արսատում- ները սոյազի մամուլի միջոցով, ռադիոհեռուադաստե- րեանք կամ համացանցով, առանց խմբագրութեան գրաուր համաձայնութեան խստի արգելում են համա- ձայն ՀՀ հեղինակային իրաուեմքի մասին օրէմքի: Նիւթերը չեն գրախոսուում ու չեն վերադարձում: Գ սառով յոն գրախոսուում դովազդային են, որոնք բովա- դակութեան համար խմբագրութիւնը դասալսանա- սութիւն չի կրում: «AZG» Weekly Editor-in-chief H.AVEDIKIAN / phone: 374 60 271117 47 Hanrapetoutian st., Yerevan, Armenia, 0010